

Załącznik POU historia

Wymagania na oceny uwzględniają zapisy podstawy programowej z 2022 r. oraz zmiany z 2024 r., wynikające z uszczuplonej podstawy programowej.

Wymagania edukacyjne – historia, klasa 1 Liceum I Liceum Ogólnokształcącego w Skarżysku-Kamiennej:

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
1. Historia jako nauka	- formułuje definicję historii i prehistorii - wymienia rodzaje źródeł historycznych	- wymienia rodzaje źródeł historycznych i podaje przykłady źródeł każdego rodzaju - przedstawia periodyzację dziejów	- wyjaśnia problemy, jakie mogą się pojawić przy podziale dziejów - wyjaśnia różnicę między historią a prehistorią	- wyjaśnia pojęcie historiografii - na dowolnym przykładzie pokazuje, czego możemy się dowiedzieć ze źródła ikonograficznego	- wyjaśnia, jakie korzyści i trudności wiążą się z poszukiwaniem informacji z historii w Internecie - wymienia nauki pomocnicze historii i wyjaśnia ich rolę przy poznawaniu dziejów
2. Cywilizacje starożytnej Mezopotamii	- pokazuje na mapie tereny Mezopotamii i przykładowe miasta sumeryjskie (Ur, Uruk) - rozumie i poprawnie posługuje się terminami: system irygacyjny, pismo klinowe, kodeks Hammurabiego	- wymienia różne cywilizacje, które istniały w rejonie Mezopotamii (sumeryjską, babilońską, perską) w kolejności chronologicznej - charakteryzuje religię mieszkańców Mezopotamii	- wymienia osiągnięcia cywilizacji sumeryjskiej - przedstawia sposób sprawowania władzy w cywilizacji starożytnej Mezopotamii - przytacza zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego	- formułuje i wyjaśnia zasady prawne zawarte w kodeksie Hammurabiego - porównuje osiągnięcia cywilizacji starożytnej Mezopotamii - poprawnie posługuje się terminami wymienionymi w celach	- wyjaśnia, do czego może być źródłem dziewiętnastowieczna wizja miasta Nimrud zamieszczona w podręczniku - wymienia bogów sumeryjskich i babilońskich - wymienia inne niż w podręczniku osiągnięcia kultury sumeryjskiej i babilońskiej
3. Starożytny Egipt	- pokazuje na mapie tereny starożytnego Egiptu z podziałem na Egipt Górny i Egipt Dolny	- przedstawia strukturę społeczną w starożytnym Egipcie - wymienia uprawnienia faraona	charakteryzuje pozycję poszczególnych grup społecznych w państwie faraonów - przedstawia	- przedstawia związki między religią, sztuką a władzą w starożytnym Egipcie (np. mumifikacja, piramidy,	• wyjaśnia pojęcie monarchii despotycznej • porównuje monarchów

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
	- wie, kim był faraon - wymienia przykładowych bogów egipskich	- wymienia przykładowe osiągnięcia kultury egipskiej, w tym pismo -charakteryzuje gospodarkę egipską	osiągnięcia kultury egipskiej - charakteryzuje religię egipską - przedstawia cechy sztuki egipskiej	faraon jako syn boga) - wyjaśnia, dlaczego w Egipcie kapłani mieli wysoką pozycję - zna atrybuty przykładowych bogów egipskich wymienia symbole ważne dla judaizmu i wyjaśnia ich rolę • wyjaśnia różnicę między świątynią a synagogą • posługuje się poprawnie wszystkimi terminami wymienionymi w celach	despotycznych Mezopotamii z faraonem • zna symbole władzy faraona i rozpoznaje wizerunki niektórych bogów egipskich wyjaśnia, dlaczego przez stulecia Żydzi żyli w diasporze
4. Dzieje i religia starożytnego Izraela	• pokazuje na mapie tereny Palestyny • wymienia zasady judaizmu • posługuje się terminami: judaizm, Tora, Arka Przymierza	przedstawia dzieje Izraela związane z Mojżeszem, Dawidem i Salomonem • posługuje się terminami: mesjasz, prorok, monoteizm, Talmud	przedstawia dzieje Izraela związane z postacią Abrahama i niewolą babilońską • posługuje się terminami: rabin, menora, synagoga, świątynia		
5. Hellada i jej mieszkańcy	• pokazuje na mapie tereny Półwyspu Bałkańskiego i opisuje jego warunki naturalne • wymienia niektóre cechy polis	przedstawia cechy polis i wyjaśnia związek między jej powstaniem a warunkami naturalnymi panującymi na Półwyspie Bałkańskim • wymienia występujące w polis ustroje	charakteryzuje ustroje poleis greckich • definiuje pojęcie obywatela	charakteryzuje pozycję arystokracji w polis • wyjaśnia kto był obywatelom polis	pokazuje na mapie obszar świata greckiego po wielkiej kolonizacji greckiej • dzieli skutki wielkiej kolonizacji na skutki dla poszczególnych polis, dla całego świata greckiego, dla innych ludów, z którymi zetknęli się Grecy • charakteryzuje kulturę minojską i mykeńską
6. Sparta – państwo żołnierzy	pokazuje na mapie tereny Sparty (polis i ziemie przez nią	wymienia przykładowe uprawnienia organów władzy w Sparcie	wyjaśnia związki między wychowaniem spartańskim a	•wyjaśnia, jak wychowanie spartańskie wpływało	• przedstawia sposób podejmowania decyzji na zgromadzeniu

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
7. Ateny	podbite) wymienia organy władzy w Sparcie wymienia grupy społeczne w Sparcie i wskazuje, które z nich miały prawa polityczne - rozumie termin: spartańskie warunki - pokazuje na mapie tereny Aten (polis i Attykę) - wymienia organy władzy w Atenach w V w. p.n.e. - wymienia grupy społeczne w Atenach i wskazuje, kto miał prawa polityczne w V w. p.n.e.	charakteryzuje wychowanie spartańskie - charakteryzuje demokrację ateńską w czasach Peryklesa - wyjaśnia, w jaki sposób Perykles zachęcał obywateli Aten do udziału w życiu publicznym - wymienia najbardziej znane zabytki ateńskie	funkcjonowaniem polis charakteryzuje grupy społeczne występujące w Sparcie wymienia reformy Drakona i Klejstenesa, które funkcjonowały w V w. p.n.e. - charakteryzuje społeczeństwo ateńskie - ocenia zalety demokracji	na kulturę przedstawia rolę Likurga w historii Sparty uzasadnia, że w Sparcie panował ustrój oligarchiczny wskazuje związki między rozwojem demokracji i kultury w Atenach ocenia wady i zalety demokracji	obywateli charakteryzuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Sparty; charakteryzuje rolę geruzji w systemie ustrojowym Sparty - charakteryzuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Aten - porównuje pozycję obywateli w Atenach i Sparcie
8. Wojny w świecie greckim	- pokazuje na mapie Maraton, Termopile i Salaminę - wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojen grecko-perskich - rozumie termin: falanga	przedstawia skutki ekspansji perskiej w Azji Mniejszej rozumie termin: hoplita	omawia charakter wojen w świecie greckim przedstawia skutki wojen grecko-perskich	wyjaśnia, jaki wpływ na sytuację wewnętrzną w Grecji miały skutki wojen grecko-perskich wyjaśnia, co pozostało do dnia dzisiejszego z tradycji wojen grecko-perskich	przedstawia polityczną i militarną rolę Aten i Sparty w świecie greckim w V – IV w. p.n.e.
9. Podboje Aleksandra Wielkiego	pokazuje na mapie Macedonię i tereny opanowane przez Aleksandra Wielkiego rozumie pojęcie: kultura hellenistyczna	wymienia najważniejsze bitwy stoczone przez Aleksandra Wielkiego	- wyjaśnia rolę Związku Korynckiego - wymienia przykładowe działania Aleksandra Wielkiego wobec ludów	ocenia trwałość działań podejmowanych przez Aleksandra Wielkiego na Wschodzie	wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Issos jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
			podbitych • wyjaśnia pojęcie: monarchia hellenistyczna		• wyjaśnia, dlaczego Aleksander Macedoński jest uważany za jednego z największych wodzów w historii
10. Religia i kultura Greków	• wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty, rozpoznaje ich wizerunki • wymienia najważniejsze poglądy Sokratesa • wymienia przykładowe osiągnięcia kultury greckiej (przede wszystkim z dziedziny literatury)	• rozpoznaje style architektoniczne i podaje przykłady zabytków architektury greckiej • przedstawia formy kultu w starożytnej Grecji • wymienia najważniejsze poglądy Platona i Arystotelesa i zna założone przez nich szkoły	• wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju filozofii w starożytnej Grecji • wymienia osiągnięcia starożytnych Greków • przedstawia rolę teatru i igrzysk w życiu Greków	• wyjaśnia związki sportu i teatru z religią starożytnych Greków • przedstawia założenia stoicyzmu, epikureizmu i cynizmu	• przedstawia wpływy i motywy kultury greckiej w późniejszych epokach • przedstawia wpływy kultury greckiej we współczesnym świecie
11. Rzym – od królestwa do republiki	• pokazuje na mapie Półwysep Apeniński i Rzym • wymienia najważniejsze urzędy republiki rzymskiej • wymienia podstawowe grupy obywateli rzymskich	• porównuje warunki naturalne Półwyspu Apenińskiego i Półwyspu Bałkańskiego • wymienia organy władzy republiki rzymskiej i ich przykładowe kompetencje	• wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze społecznej Rzymian • charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej	• wskazuje elementy monarchiczne, oligarchiczne i demokratyczne w ustroju republiki rzymskiej • wskazuje mocne i słabe strony tego ustroju	• opisuje początki Rzymu • charakteryzuje kulturę Etrusków • przedstawia wpływ Etrusków na Rzymian • wyjaśnia związek symboliki związanej z Rzymem z legendą o założeniu miasta
12. Ekspansja terytorialna Rzymu	• pokazuje na mapie obszary opanowane przez Rzymian • przedstawia organizację terenów	• charakteryzuje armię rzymską • wskazuje różnice w organizacji terenów podbitych w Italii i poza	• omawia przyczyny ekspansji terytorialnej Rzymu, biorąc również pod uwagę rzymskie pojmowanie wojny	• przedstawia rzymskie podboje w okresie republiki, umieszczając je w czasie • wyjaśnia przyczyny i	• porównuje ekspansję Rzymu z wielką kolonizacją grecką • charakteryzuje politykę wewnętrzną

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
13. Cesarstwo rzymskie	podbitych w Italii i poza nią • pokazuje na mapie rozrost imperium rzymskiego w okresie cesarstwa • wymienia najważniejsze cechy pryncypatu	nią • charakteryzuje położenie niewolników w Rzymie • charakteryzuje ustrój cesarstwa rzymskiego w okresie pryncypatu • wyjaśnia pojęcie romanizacji	• przedstawia wojny punickie • wyjaśnia pojęcie imperium • przedstawia dojście do władzy Oktawiana Augusta i jego politykę • przedstawia ekspansję terytorialną Rzymu w okresie cesarstwa i umiejscawia ją w czasie	skutki wojen domowych w I w. n.e. • ocenia skuteczność polityki Oktawiana Augusta • omawia czynniki, które sprzyjały romanizacji • wyjaśnia termin: *pax romana*	Juliusza Cezara • charakteryzuje rządy dwóch cesarzy z I – III w. i wyjaśnia, dlaczego ich rządy były, jego zdaniem, ważne dla cesarstwa rzymskiego
14. Religia i kultura Rzymian	• wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty • wymienia budowle charakterystyczne dla Rzymu • wymienia przykładowych autorów rzymskich	• charakteryzuje religię i literaturę rzymską • wskazuje na specyfikę prawa rzymskiego (formułowanie norm ogólnych) • przedstawia funkcje budowli rzymskich (łuk triumfalny, akwedukt, termy)	• wskazuje wpływy greckie w kulturze rzymskiej • przedstawia cechy sztuki rzymskiej • wymienia twórców kultury rzymskiej i ich dzieła	• przedstawia znaczenie prawa rzymskiego • wyjaśnia różnice między igrzyskami greckimi a rzymskimi	• przedstawia wpływy kultury rzymskiej we współczesnym świecie • ocenia wpływ kultury antycznej na późniejsze epoki
15. Chrześcijaństwo w świecie rzymskim	• pokazuje na mapie przykładowe pierwsze gminy chrześcijańskie • wymienia zasady chrześcijaństwa	• przedstawia przyczyny rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w świecie rzymskim • przedstawia strukturę gmin chrześcijańskich	• przedstawia sytuację w Palestynie w okresie działania Jezusa • wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan przez władze rzymskie • przedstawia proces kształtowania się kanonu Pisma Świętego i zasad wiary (sobór nicejski)	• przedstawia sytuację w Palestynie w I w. n.e. • opisuje symbolikę związaną z chrześcijaństwem • przedstawia zmianę pozycji religii chrześcijańskiej w cesarstwie rzymskim w IV w. n.e.	• przedstawia sylwetkę cesarza Juliana Apostaty • wyjaśnia różnicę między męczennikiem a wyznawcą

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
16. Upadek cesarstwa rzymskiego na Zachodzie	• pokazuje na mapie orientacyjny podział na część wschodnią i zachodnią cesarstwa • wyjaśnia pojęcia: tetrarchia i dominat	• wymienia przyczyny kryzysu cesarstwa w III w. • charakteryzuje reformy Dioklecjana	• wskazuje różnice między częścią wschodnią a zachodnią cesarstwa rzymskiego • przedstawia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	• przedstawia wzrost znaczenia barbarzyńców w cesarstwie rzymskim • przedstawia konsekwencje najazdu Hunów pod wodzą Attyli • przedstawia działania Odoakra	• przedstawia stosunek różnych plemion germańskich do cesarstwa rzymskiego w III – V w.
17. Bizancjum	• pokazuje na mapie obszar cesarstwa bizantyjskiego • przedstawia rolę Konstantynopola • przedstawia podział w religii chrześcijańskiej	• wymienia przykładowe zabytki sztuki bizantyjskiej • pokazuje na mapie obszary zajęte przez cesarza Justyniana • posługuje się terminem: schizma wschodnia	• charakteryzuje okres panowania cesarza Justyniana • przedstawia konsekwencje schizmy wschodniej • wymienia cechy kultury bizantyjskiej	• wyjaśnia przyczyny schizmy wschodniej • ocenia zasługi cesarza Justyniana dla cesarstwa bizantyjskiego • wskazuje związki i wpływy cesarzy bizantyjskich w Kościele	• wyjaśnia, na czym polegał spór o obrazy (ikonoklazm) w Kościele Wschodnim
18. Świat islamu	• pokazuje na mapie obszary opanowane przez Arabów • wymienia filary islamu • wymienia dwa najstarsze odłamy islamu	• przedstawia działalność Mahometa • wyjaśnia różnice między odłami islamu	• przedstawia organizację polityczną i religijną świata arabskiego po przyjęciu islamu • charakteryzuje kulturę arabską	• przedstawia sytuację na Półwyspie Arabskim przed działalnością Mahometa • ocenia wpływ kultury arabskiej na kulturę europejską	• wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Poitiers jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii
19. Narodziny i rozwój państwa Franków	• pokazuje na mapie obszar monarchii frankijskiej za panowania Karola Wielkiego • przedstawia dążenia Karola Wielkiego do	• przedstawia na mapie etapy ekspansji państwa Franków • przedstawia organizację państwa Franków	• przedstawia rolę Chłodwiga w kształtowaniu się państwa Franków • przedstawia cały proces kształtowania się państwa	• charakteryzuje gospodarkę monarchii Karola Wielkiego • uzasadnia, że państwo frankijskie było monarchią patrymonialną	• wyjaśnia, dlaczego Karol Wielki jest wymieniany jako jeden z prekursorów zjednoczonej Europy

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
	odnowienia cesarstwa rzymskiego • pokazuje na mapie postanowienia traktatu w Verdun		frankijskiego • podaje definicję monarchii patrymonialnej • wymienia cechy renesansu karolińskiego	• wyjaśnia, dlaczego mówimy o renesansie karolińskim	
20. Nowe państwa w Europie Zachodniej. Początki feudalizmu	• pokazuje na mapie obszar monarchii ottońskiej • charakteryzuje rządy dynastii ottońskiej i jej dążenie do odnowienia cesarstwa rzymskiego • wyjaśnia pojęcia: senior i wasal	• wyjaśnia ideę cesarstwa uniwersalistycznego Ottona III • wyjaśnia, dlaczego doszło do odnowienia cesarstwa na terenie Rzeszy • przedstawia hołd lenny i jego znaczenie • wymienia obowiązki wasala i seniora	• przedstawia sytuację w Anglii po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • charakteryzuje drabinę feudalną (podział społeczeństwa)	• wskazuje różnice między systemem lennym a drabiną feudalną • poprawnie używa pojęć: hołd lenny, inwestytura, immunitet	• przedstawia związki Ottona III z cesarzami bizantyjskimi i wyjaśnia, jaki to miało wpływ na koncepcje polityczne Ottona III
21. Powstanie państw w Europie Północnej i Środkowo- Wschodniej	• pokazuje na mapie pierwsze państwa słowiańskie i główne trasy wypraw wikingów • wie, kim byli św.św. Cyryl i Metody	• charakteryzuje działalność św.św. Cyryla i Metodego • wymienia przyczyny ekspansji wikingów	• wyjaśnia dlaczego św.św. Cyryl i Metody są nazywani Apostołami Słowian • przedstawia konsekwencje wypraw wikingów • przedstawia proces powstawania państwa węgierskiego	• przedstawia genezę pojawienia się Słowian w Europie • ocenia wkład św.św. Cyryla i Metodego w rozwój kulturalny Słowian	• charakteryzuje kulturę ludów skandynawskich
22. Papiestwo i cesarstwo	• przedstawia uniwersalny charakter władzy papieża i cesarza • wymienia postanowienia	• przedstawia przyczyny rywalizacji między papieżem a cesarzem • wyjaśnia rolę konkordatu	• wymienia przyczyny kryzysu w Kościele w X–XI w. • posługuje się poprawnie terminami: symonia, nepotyzm,	• wyjaśnia, w jaki sposób Kościół chciał się uniezależnić od władzy świeckiej • charakteryzuje skutki sporu o inwestyturę	• wyjaśnia, w jaki sposób rywalizacja między papieżem a cesarzem wiązała się z funkcjonowaniem państwa

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
	konkordatu wormackiego	wormackiego	konkordat		średniowiecznego • wyjaśnia poglądy Innocentego III na wzajemne relacje między władzą cesarską a papieską
23. Wyprawy krzyżowe i ich następstwa	• pokazuje na mapie obszar objęty wyprawami krzyżowymi • wymienia przykładowe przyczyny i skutki krucjat • wymienia przykładowych przywódców krucjat	• pokazuje na mapie Królestwo Jerozolimskie • wymienia przyczyny i skutki krucjat, dzieląc je na polityczne, gospodarcze i religijne • wymienia zakony rycerskie	• pokazuje na mapie państwie utworzone przez krzyżowców na Bliskim Wschodzie • wyjaśnia związki między sytuacją w Europie a poparciem dla wypraw krzyżowych • przedstawia rolę zakonów rycerskich	• charakteryzuje specyfikę czwartej krucjaty • przedstawia przenikanie się wpływów kulturowych między Wschodem a Zachodem w wyniku krucjat	• przedstawia stosunek przykładowych władców bliskowschodnich do krzyżowców i chrześcijan • przedstawia stosunek ludności arabskiej do wypraw krzyżowych
24. Przemiany gospodarcze na wsi	• przedstawia zmiany w sposobie uprawy roli, które zaszły w XII w. • posługuje się terminami: dwupolówka i trójpółówka • wymienia przykładowe skutki rozwoju rolnictwa	• charakteryzuje zmiany, które zachodziły w technice rolnej w XII–XIII w. • wymienia narzędzia, które przyczyniły się do rozwoju rolnictwa • przedstawia sytuację chłopów (ich pozycję i obowiązki)	• wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w technice rolnej wpłynęły na jej wydajność • przedstawia warunki życia chłopów • wyjaśnia przyczyny kolonizacji	• wskazuje rolę samorządu wiejskiego • wyjaśnia i ocenia konsekwencje rozwoju rolnictwa	• wyjaśnia, czym różniła się włość wczesnośredniowieczna od majątku z XII – XIII w. • wyjaśnia, dlaczego włość wczesnośredniowieczna była samowystarczalna
25. Miasta w średniowieczu	• wymienia przykładowe przyczyny powstawania miast • przedstawia organizację przestrzeni miejskiej • definiuje termin: lokacja	• przedstawia proces powstawania i rozwoju miast • charakteryzuje organizację wewnętrzną miasta (władze, organizacje rzemieślnicze)	• charakteryzuje strukturę społeczną mieszkańców miasta • wyjaśnia różnice w organizacji handlu lokalnego i międzynarodowego • przedstawia rolę	• ocenia rolę miast w rozwoju gospodarki średniowiecznej • poprawnie posługuje się terminologią	• na współczesnym planie miasta pokazuje jego elementy związane ze średniowieczem; uzasadnia swoje decyzje • przedstawia rolę

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
26. Przemiany polityczne późnego średniowiecza	• pokazuje na mapie obszar ekspansji Turków osmańskich • wymienia przykładowe skutki ekspansji tureckiej w Europie	• pokazuje na mapie zmiany polityczne, które zachodzą w wyniku ekspansji tureckiej • przedstawia znaczenie upadku Konstantynopola	cechów i gildii • przedstawia zmiany polityczne w Europie XIV i XV w. , które zaszły w wyniku ekspansji tureckiej • wymienia przykłady współpracy między państwami w walce z zagrożeniem tureckim	• przedstawia zależności polityczne pomiędzy państwami europejskimi w XIV i XV w. • przedstawia współpracę państw europejskich wobec zagrożenia tureckiego w XIV i XV w.	Hanzy • wyjaśnia, w jakich okolicznościach odwoływano się w XX w. do bitwy na Kosowym Polu
27. Społeczeństwo stanowe i kryzys późnego średniowiecza	• definiuje stan • przedstawia strukturę społeczeństwa stanowego • wymienia przykładowe przyczyny kryzysu gospodarczo-społecznego w XIV w.	• przedstawia przyczyny i skutki epidemii dżumy w XIV w. • przedstawia pozycję poszczególnych stanów w państwie	• wyjaśnia konsekwencje kryzysu demograficznego z II poł. XIV w. • przedstawia proces kształtowania się stanów • wymienia przyczyny wystąpień chłopskich w XIV w.	• ocenia możliwości awansu społecznego w XIV–XV w. • przedstawia związki między kryzysem demograficznym i gospodarczym a wystąpieniami chłopskimi w XIV w.	• wymienia cechy monarchii stanowej • przedstawia biogramy Filipa IV Pięknego i Jana bez Ziemi ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w powstawaniu monarchii stanowych
28. Państwo Mieszka I i Bolesława Chrobrego	• pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1000 • wymienia przyczyny chrztu Mieszka I • przedstawia okoliczności i postanowienia zjazdu gnieźnieńskiego	• pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Mieszka I i siedziby biskupstw i arcybiskupstwa • przedstawia wojny polsko-niemieckie za panowania Bolesława Chrobrego • przedstawia skutki przyjęcia chrztu	• pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Bolesława Chrobrego • wyjaśnia rolę św. Wojciecha w budowaniu struktur kościoła w Polsce • wyjaśnia rolę koronacji	• wyjaśnia, co miało wpływ na kształt stosunków polsko-niemieckich za pierwszych Piastów • przedstawia rolę *Dagome iudex* • ocenia rolę chrztu i organizacji kościelnej w umacnianiu władztwa pierwszych Piastów	• przedstawia wyniki badań archeologicznych, które powiększają naszą wiedzę o początkach państwa polskiego
29. Kryzys i odbudowa monarchii	• pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku	• przedstawia proces odbudowy państwa polskiego przez	• przedstawia stosunki Kazimierza Odnowiciela,	• przedstawia spór biskupa Stanisława z Bolesławem Śmiałym w	• wyjaśnia przyczyny kryzysu monarchii wczesnopiastowskiej

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
wczesnopiastowskie j	1138 • wymienia etapy odbudowy arcybiskupstwa gnieźnieńskiego • przedstawia ekspansję Bolesława Krzywoustego	Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego • przedstawia zmiany terytorialne monarchii wczesnopiastowskiej w czasie (straty terytorialne i odzyskanie utraconych terenów) • przedstawia proces odbudowy arcybiskupstwa gnieźnieńskiego i wyjaśnia jego rolę w odbudowie państwa	Bolesława Śmiałego i Bolesława Krzywoustego z Niemcami, wyjaśniając, co wpływało na zmiany granicy polsko-niemieckiej • ocenia, które działania Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego były ważne z punktu widzenia niezależności państwa	kontekście znaczenia organizacji kościelnej dla funkcjonowania państwa wczesnopiastowskiego • przedstawia konsekwencje i kontrowersje związane ze sporem Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem	
30. Państwo polskie w dobie rozbitcia dzielnicowego	• wymienia przykładowe przyczyny wydania statutu (testamentu) przez Bolesława Krzywoustego • pokazuje na mapie poszczególne dzielnice i wymienia ich pierwszych władców • pokazuje na mapie straty terytorialne Polski w okresie rozbitcia dzielnicowego	• przedstawia przyczyny wydania statutu (testamentu) przez Bolesława Krzywoustego • przedstawia zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego w okresie rozbitcia dzielnicowego • wymienia czynniki sprzyjające jednoczeniu ziem polskich w XIII w.	• wyjaśnia cele wydania statutu (testamentu) Bolesława Krzywoustego • przedstawia walki synów Bolesława Krzywoustego o władzę zwierzchnią • przedstawia ekspansje zakonu krzyżackiego w XIII w. i związane z tym straty terytorialne	• przedstawia walki książąt piastowskich o władzę zwierzchnią (Kraków) • przedstawia ekspansję Mongołów i jej skutki dla ziem piastowskich • wyjaśnia, co i dlaczego sprzyjało jednoczeniu ziem polskich w XIII w.	• wyjaśnia, czy zasady testamentu Bolesława Krzywoustego były wyjątkiem, czy regułą w Europie Środkowo-Wschodniej • przedstawia stosunki książąt mazowieckich i kujawskich z Litwinami, Prusami i Jaćwingami • wyjaśnia ich wpływ na stosunki polsko - krzyżackie
31. Przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich w XII–XIII w.	• wymienia główne postanowienia aktów lokacyjnych • wymienia przykładowe skutki	• przedstawia organizację władz we wsiach i miastach lokowanych na prawie niemieckim	• wyjaśnia przyczyny kolonizacji na prawie niemieckim • wyjaśnia różnice między kolonizacją	• wyjaśnia przyczyny kształtowania się stanów • przedstawia rozwój gospodarczy ziem	• charakteryzuje sytuację ludności żydowskiej w Polsce XIII – XIV w.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
	kolonizacji na prawie niemieckim	• charakteryzuje układ przestrzenny miasta lokowanego na prawie niemieckim • przedstawia podział społeczeństwa na stany	niemiecką a kolonizacją na prawie niemieckim • przedstawia rolę cechów	polskich i wskazuje, jaką rolę odgrywały w nim lokacje • posługuje się poprawnie terminami wymienionymi w celach lekcji	
32. Zjednoczenie Polski	• pokazuje na mapie ziemie, które mieli pod swoim panowaniem Przemysław II i Władysław Łokietek w 1320 r. • wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Władysława Łokietka	• charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Łokietka • przedstawia działania Władysława Łokietka w celu zjednoczenia ziem polskich	• przedstawia działania Wacława II w procesie jednoczenia ziem polskich • wymienia problemy, z jakimi stykał się Władysław Łokietek, jednocząc ziemie polskie	• wyjaśnia rolę koronacji w procesie jednoczenia ziem polskich z uwzględnieniem koronacji Przemysław II • wyjaśnia przyczyny problemów, z jakimi stykał się Władysław Łokietek, jednocząc ziemie polskie	• wyjaśnia, jaką władzę na Śląsku mieli królowie czescy • pokazuje obszar Śląska, nad którym królowie czescy sprawowali zwierzchnictwo
33. Polska pod rządami Kazimierza Wielkiego i Andegawenów	• pokazuje na mapie granice monarchii Kazimierza Wielkiego w roku 1370 • wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Kazimierza Wielkiego • wymienia działania gospodarcze Kazimierza Wielkiego	• przedstawia na mapie zmiany granicy polskiej w czasie panowania Kazimierza Wielkiego • charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego w dziedzinie administracji i prawa • wymienia postanowienia przywileju koszyckiego	• charakteryzuje stosunki polsko-czeskie za panowania Kazimierza Wielkiego w kontekście jednoczenia ziem polskich i stosunków z Krzyżakami • przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Ludwika Węgierskiego • poprawnie posługuje się terminem: Korona Królestwa Polskiego	• ocenia, co było największym osiągnięciem i największą porażką Kazimierza Wielkiego • charakteryzuje rządy Andegawenów w Polsce • wyjaśnia, dlaczego monarchię Kazimierza Wielkiego nazywamy monarchią stanową	• wyjaśnia, jakie korzyści odniosła Polska z ekspansji na Ruś Halicką • wyjaśnia, dlaczego Ludwik Węgierski na Węgrzech uzyskał przydomek Wielki, a w Polsce jego panowanie jest oceniane źle
34. Pierwsi Jagiellonowie na	• wymienia przykładowe przyczyny	• przedstawia skutki unii w Krowie	• charakteryzuje stosunki polsko-	• wymienia postanowienia	• przedstawia innych kandydatów do ręki

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
polskim tronie	unii w Krewie - wymienia postanowienia unii w Krewie - wymienia postanowienia I pokoju toruńskiego - wymienia skutki drugiej unii polsko-węgierskiej	- przedstawia przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim - wymienia postanowienia przywileju jedlnieńskiego krakowskiego - wymienia przyczyny drugiej unii polsko-węgierskiej	krzyżackie za panowania Władysława Jagiełły - wymienia postanowienia unii w Horodle - wyjaśnia, czy unia w Horodle była w pełni unią personalną	przywileju czerwińskiego - wyjaśnia przyczyny wydawania przywilejów szlacheckich przez Władysława Jagiełłę - przedstawia okoliczności powołania na tron Kazimierza Jagiellończyka	Jadwigi i wymienia powody, z powodu których zostali odrzuceni przez możnych polskich przedstawia rolę Pawła Włodkowica w sporze z Krzyżakami
35. Polska w późnym średniowieczu	- pokazuje na mapie obszar Prus Królewskich i Prus Zakonnych - wymienia postanowienia II pokoju toruńskiego - wymienia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego i konstytucji *Nihil novi*	- przedstawia przyczyny i przebieg wojny trzynastoletniej - przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia politycznego szlachty - przedstawia strukturę sejmu walnego	- charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka - przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia gospodarczego szlachty - charakteryzuje instytucję sejmu walnego i jego rolę	- wyjaśnia, dlaczego ustrój, który powstał w Polsce, określamy mianem demokracji szlacheckiej - ocenia politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka	- wyjaśnia, dlaczego Elżbieta Rakusanka jest nazywana matką królów - przedstawia rolę jaką odegrali za panowania pierwszych Jagiellonów: biskup Zbigniew Oleśnicki, Filip Kallimach, Jan Długosz
36. Kultura umysłowa wieków średnich	- wymienia cechy kultury rycerskiej - wymienia przykładowe dzieła literatury średniowiecznej - wymienia gatunki literackie średniowiecza	- przedstawia cechy kultury średniowiecza - charakteryzuje nurt filozofii średniowiecznej – scholastykę	- przedstawia rolę św. Tomasza z Akwinu w kulturze średniowiecza - wyjaśnia wpływ klasztorów na rozwój kultury średniowiecznej - wyjaśnia wpływ dworów na rozwój kultury średniowiecznej	- wyjaśnia rolę pisma w kulturze średniowiecza - ocenia zasięg społeczny oddziaływania średniowiecznej literatury	- przedstawia rolę uniwersytetów - charakteryzuje literaturę średniowiecza tworzoną w językach narodowych związaną z kulturą dworską i plebejską

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
37. Sztuka i architektura średniowiecza	- wymienia przykładowe zabytki romańskie w odniesieniu do swojego regionu - wymienia przykładowe zabytki gotyckie w odniesieniu do swojego regionu	- wymienia przykładowe cechy stylu romańskiego w architekturze - wymienia przykładowe cechy stylu gotyckiego w architekturze	- w budowlach romańskich i gotyckich potrafi wskazać cechy stylu romańskiego i gotyckiego - przedstawia zasięg terytorialny i czas trwania stylu romańskiego i gotyckiego	- charakteryzuje rzeźbę i malarstwo romańskie - charakteryzuje rzeźbę i malarstwo gotyckie - porównuje styl romański i gotycki, wskazując różnice między nimi	- wymienia epokę, w której nawiązywano do stylu romańskiego i gotyckiego w architekturze - charakteryzuje styl neoromański i neogotycki na przykładach
38. Kultura średniowiecznej Polski	- wymienia cechy średniowiecznej kultury polskiej - wymienia przykładowe zabytki sztuki i piśmiennictwa średniowiecznego z Polski - wymienia najstarsze kroniki polskie	- wskazuje podobieństwa między średniowieczną kulturą polską a europejską - wymienia zabytki piśmiennictwa w języku polskim - zna postaci Janka z Czarnkowa i Jana Długosza	- przedstawia rozwój nauki polskiej w średniowieczu i wyjaśnia rolę Akademii Krakowskiej w tym procesie - przedstawia rolę klasztorów i zgromadzeń zakonnych w rozwoju kultury średniowiecznej w Polsce - wskazuje związki kultury polskiego średniowiecza z kulturą europejską	- wskazuje różnice między kulturą polskiego średniowiecza a kulturą europejską - zwraca uwagę na wyjątkowość niektórych zabytków sztuki średniowiecza w Polsce i wyjaśnia, na czym ona polega	- wyjaśnia, dlaczego mówimy o Akademii Krakowskiej i Uniwersytecie Jagiellońskim - przedstawia dorobek uczonych polskich wymienionych w rozdziale

Wymagania edukacyjne – historia, klasa 2

Temat lekcji

dopuszczająca

dostateczna

Ocena
dobra

bardzo dobra

celująca

I. Początki świata nowożytnego

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
1. Nowe perspektywy: odrodzenie	Uczeń: - wymienia cechy renesansu; - przedstawia poglądy Niccolo Machiavelliego; - przedstawia osiągnięcia Mikołaja Kopernika;	Uczeń: - wymienia cechy humanizmu; - przedstawia poglądy Tomasza Morusa; - wymienia cechy literatury renesansu;	Uczeń: - charakteryzuje czynniki sprzyjające rozwojowi renesansu i humanizmu; - charakteryzuje literaturę renesansu; - przedstawia rozwój nauki w epoce odrodzenia;	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego renesans rozpoczął się w miastach włoskich; - przedstawia proces rozprzestrzeniania się idei renesansu w Europie;	Uczeń: porównuje sylwetki Erazma z Rotterdamu i Leonarda da Vinci jako ludzi renesansu;
2. Sztuka renesansu	Uczeń: - wymienia przykładowe cechy architektury renesansowej; - wymienia przykładowych twórców renesansu;	Uczeń: - rozpoznaje zabytki architektury renesansowej; - wymienia przykładowych twórców renesansu i niektóre ich dzieła;	Uczeń: - przedstawia cechy rzeźby i malarstwa renesansowego; - charakteryzuje rolę mecenatu papieskiego w rozwoju sztuki renesansu;	Uczeń: - charakteryzuje rolę mecenatu świeckiego w rozwoju sztuki renesansu; - porównuje rolę, jaką odgrywała sztuka w średniowieczu i renesansie;	Uczeń: przedstawia różnice i podobieństwa architektury i malarstwa renesansowego w różnych regionach Europy;
3. Europejczycy odkrywają daleki świat	Uczeń: - pokazuje na mapie trasy wypraw i obszary odkryte przez Portugalczyków i Hiszpanów; - wymienia przykładowe przyczyny wielkich odkryć geograficznych;	Uczeń: - dzieli przykładowe przyczyny wielkich odkryć geograficznych na społeczne, gospodarcze i kulturalne; - wymienia zmiany techniczne i wynalazki, które pozwoliły Europejczykom na podróże dalekomorskie;	Uczeń: - wymienia przyczyny wielkich odkryć geograficznych dzieląc je na: polityczne, gospodarczo-społeczne i kulturalne; - wyjaśnia, w jaki sposób zmiany techniczne umożliwiły Europejczykom podróże dalekomorskie;	Uczeń: - ocenia, czy zostały zrealizowane cele, które stawiano przed odkrywcami; - wyjaśnia, dlaczego Portugalczycy i Hiszpanie jako pierwsi rozpoczęli wyprawy odkrywcze;	Uczeń: - przedstawia działalność księcia Henryka Żeglarza i jej wpływ na odkrycia Portugalczyków; - przedstawia wybrane kultury prekolumbijskie;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
4. Jak odkrycia geograficzne zmieniły Europę i świat	Uczeń: - wymienia inne państwa, które włączyły się do ekspansji kolonialnej; - pokazuje na mapie tereny przez nie zajęte; - przedstawia rozwój handlu w epoce nowożytnej;	Uczeń: - charakteryzuje sposób zajmowania i organizację odkrytych terenów przez Portugalczyków i Hiszpanów; - wymienia skutki wielkich odkryć geograficznych dla Europy; - wyjaśnia pojęcie rewolucji cen;	Uczeń: - porównuje organizację zajmowanych terenów przez Hiszpanów i Portugalczyków i wyjaśnia przyczyny różnic; - wymienia skutki wielkich odkryć geograficznych dla Nowego Świata;	Uczeń: - wyjaśnia wpływ wielkich odkryć geograficznych na przemiany w gospodarce europejskiej; - charakteryzuje zmiany, które zaszły w Nowym Świecie w wyniku jego podboju przez Europejczyków;	Uczeń: - przedstawia rolę traktatu z Tordesillas; - porównuje wyobrażenia Europejczyków o nieznanym ludach w XV w. i współcześnie;
5. Podział zachodniego chrześcijaństwa	Uczeń: - pokazuje na mapie zasięg wyznań protestanckich; - przedstawia zasady wyznań protestanckich: luteranizmu, kalwinizmu; - wymienia postanowienia pokoju augsburskiego i edyktu nantejskiego;	Uczeń: - wymienia przykładowe przyczyny reformacji; - przedstawia organizację kościołów protestanckich: luterkańskiego, kalwińskiego; - przedstawia powstanie kościoła anglikańskiego;	Uczeń: - przedstawia związki pomiędzy przyczyną reformacji religijnymi, gospodarczo-społecznymi i politycznymi; - porównuje zasady i organizację kościołów protestanckich: luterkańskiego i kalwińskiego;	Uczeń: - wyjaśnia, jaki wpływ na sukcesy reformacji miała sytuacja w Kościele katolickim w XVI w.; - wyjaśnia, dlaczego wyznanie kalwińskie uzyskało poparcie w Niderlandach;	Uczeń: porównuje postanowienia pokoju augsburskiego i edyktu nantejskiego;
6. Kościół katolicki wobec wyzwań reformacji	Uczeń: - wymienia przykładowe postanowienia soboru trydenckiego; - wymienia przykładowe formy działalności jezuitów;	Uczeń: - wymienia postanowienia soboru trydenckiego; - wymienia formy działalności jezuitów; - charakteryzuje działalność Świętej Inkwizycji;	Uczeń: - dzieli postanowienia soboru trydenckiego na dotyczące doktryny wiary i reformy kleru; - ocenia, które z nich były reakcją na zarzuty protestantów wobec Kościoła katolickiego;	Uczeń: - przedstawia rolę sztuki w propagowaniu wiary; - charakteryzuje działalność misyjną jezuitów i ich stosunek do miejscowych kultur;	Uczeń: - porównuje wystrój zboru protestanckiego i kościoła katolickiego i wyjaśnia przyczyny różnic; - wyjaśnia, jaki wpływ na inne dziedziny życia miały wyznania

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		• wyjaśnia, co to był Indeks Ksiąg Zakazanych;	• charakteryzuje szkolnictwo jezuickie;		protestanckie np. gospodarkę;
II. Rzeczpospolita w XVI stuleciu					
7. Rzeczpospolita i państwa ościennie	Uczeń: • wymienia przyczyny wojny z Zakonem Krzyżackim; • wymienia postanowienia pokoju krakowskiego (hołd pruski); • pokazuje na mapie tereny Inflant i ziemie, które przypadły Polsce i Litwie po sekularyzacji Zakonu Kawalerów Mieczowych;	Uczeń: • wymienia przyczyny i skutki wojny o Inflanty w XVI w.; • wymienia więzi, jakie łączyły Jagiellonów i Habsburgów; • przedstawia konsekwencje układu dynastycznego zawartego między Jagiellonami a Habsburgami;	Uczeń: • pokazuje na mapie obszary sporne między Jagiellonami a Turcją; • wymienia przyczyny konfliktu z Rosją; • przedstawia znaczenie bitwy pod Orszą; • przedstawia wojnę o Inflanty jako element rywalizacji o wpływy nad Bałtykiem;	Uczeń: • wyjaśnia, na czym polegał program dominium Maris Baltici; • przedstawia działania ostatnich Jagiellonów (oprócz wojny o Inflanty), które miały na celu jego realizację; • przedstawia proces inkorporacji Mazowsza do Korony; • ocenia politykę zagraniczną ostatnich Jagiellonów;	Uczeń: • przedstawia stosunki ostatnich Jagiellonów z Gdańskiem i rolę tego miasta w realizacji programu dominium Maris Baltici;
8. Demokracja szlachecka. Rzeczpospolita Obojga Narodów	Uczeń: • wymienia uprawnienia sejmu; • wymienia postanowienia unii lubelskiej; • wymienia przykładowe sukcesy ruchu egzekucyjnego;	Uczeń: • przedstawia rozwarstwienie stanu szlacheckiego w Polsce; • wymienia przyczyny przekształcenia unii personalnej w unię realną; • wyjaśnia, jaką rolę odegrała konstytucja Nihil novi w procesie kształtowania się demokracji szlacheckiej;	Uczeń: • przedstawia pozycję polityczną szlachty; • przedstawia strukturę i sposób obradowania sejmu; • charakteryzuje problemy związane z zawarciem unii lubelskiej;	Uczeń: • wyjaśnia genezę powstania szlacheckiego ruchu egzekucyjnego; • wyjaśnia, jaką rolę odegrał szlachecki ruch egzekucji praw w kształtowaniu się demokracji szlacheckiej; • wyjaśnia, dlaczego ustrój Rzeczypospolitej w XVI w. nazywa się demokracją szlachecką;	Uczeń: • przedstawia pozycję i uprawnienia króla w systemie demokracji szlacheckiej;
9. Pierwsi królowie elekcyjni	Uczeń: • wymienia	Uczeń: • przedstawia	Uczeń: • wyjaśnia, w jaki sposób	Uczeń: • charakteryzuje elekcję	Uczeń: • przedstawia stosunki

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	postanowienia artykułów henrykowskich; • przedstawia sposób wyboru króla po śmierci Zygmunta Augusta; • wymienia przykładowych kandydatów do tronu polskiego w czasie pierwszej wolnej elekcji; • pokazuje na mapie tereny przyłączone do Rzeczypospolitej przez Stefana Batorego;	organizację wolnych elekcji po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów; • wymienia dokumenty, które musiał zaprzysiąc nowo wybrany władca; • wymienia przyczyny i skutki wojen Stefana Batorego z Rosją; • pokazuje na mapie wyprawę Stefana Batorego na Rosję;	szlachta zabezpieczyła swoje prawa przed dążeniami absolutystycznymi kandydatów do tronu polskiego; • przedstawia cele polityki zagranicznej Stefana Batorego i ocenia ich realizację;	Henryka Walezego; • wyjaśnia związki między polityką wewnętrzną Stefana Batorego (sądy, wojsko) a polityką zagraniczną;	Stefana Batorego z Gdańskiem; • charakteryzuje rolę Jana Zamoyskiego u boku Stefana Batorego;
10. Rzeczpospolita Obojga Narodów – narody i religie	Uczeń: • wymienia przyczyny reformacji w Rzeczypospolitej; • wymienia wyznania protestanckie, które stały się popularne wśród społeczeństwa Rzeczypospolitej; • wymienia przykładowe narody zamieszkujące Rzeczpospolitą w XVI w.; • wymienia najważniejsze postanowienie konfederacji warszawskiej;	Uczeń: • przedstawia strukturę społeczną, etniczną i wyznaniową Rzeczypospolitej w XVI w.; • wskazuje na związki między grupą etniczną a wyznaniem; • wymienia postanowienia konfederacji warszawskiej;	Uczeń: • wymienia grupy społeczne, które przyjęły luteranizm i te, które przyjęły kalwinizm; • wyjaśnia, na czym polegała wyjątkowość konfederacji warszawskiej na tle stosunków religijnych w Europie;	Uczeń: • przedstawia sytuację demograficzną w Rzeczypospolitej w XVI w.; • wyjaśnia, które wyznania protestanckie cieszyły się popularnością w poszczególnych grupach społeczeństwa Rzeczypospolitej; • wyjaśnia, dlaczego arianie nie byli popularni wśród szlachty;	Uczeń: • uzasadnia, stwierdzenie, że Rzeczpospolita była państwem bez stosów, przywołując różnorodne argumenty;
11. Gospodarka	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rzeczypospolitej Obojga Narodów	• pokazuje na mapie obszar Rzeczypospolitej i rejony wydobycia surowców i kierunki handlu; • wymienia towary eksportowane i importowane przez Rzeczpospolitą; • wymienia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego;	• przedstawia proces powiększania ziemi folwarcznej; • wymienia grupy, kosztem który szlachcic zwiększał areał folwarku; • przedstawia pozycję Gdańska w handlu Rzeczypospolitej; • przedstawia rolę handlu zbożem dla rozwoju gospodarczego Rzeczypospolitej;	• wyjaśnia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego z uwzględnieniem sytuacji gospodarczej na Zachodzie Europy; • wymienia ograniczenia nakładane na chłopów przez szlachtę; • charakteryzuje pozycję miast i mieszczaństwa w Rzeczypospolitej;	• wyjaśnia, które regiony najbardziej korzystały na handlu zbożem; • ocenia bilans handlowy Rzeczypospolitej; • wyjaśnia przyczyny ograniczeń nakładanych na chłopów przez szlachtę; • porównuje gospodarkę rolną w Europie Zachodniej i Wschodniej;	• wyjaśnia, dlaczego szlachta nakładała ograniczenia na mieszczan; • ocenia możliwości rozwoju miast w gospodarce folwarczno-pańszczyźnianej;
12. Kultura złotego wieku	Uczeń: • wymienia cechy architektury renesansowej w Polsce oraz przykładowe zabytki; • wymienia przykładowych pisarzy odrodzenia w Polsce i ich dzieła;	Uczeń: • wymienia cechy sztuki renesansowej w Polsce oraz przykładowe zabytki; • rozpoznaje budowle renesansowe; • przedstawia rolę Krakowa jako ośrodka kulturowego i naukowego;	Uczeń: • przedstawia rolę mecenatu królewskiego i magnackiego w rozwoju kultury polskiego odrodzenia; • porównuje poglądy na państwo i społeczeństwo Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Stanisława Orzechowskiego;	Uczeń: • charakteryzuje czynniki, które sprzyjały rozwojowi humanizmu i renesansu na ziemiach Rzeczypospolitej; • ocenia rolę fundacji Zamościa Jana Zamoyskiego w rozwoju kultury w Rzeczypospolitej w epoce odrodzenia;	Uczeń: • przedstawia wkład protestantów w rozwój kultury polskiej epoki renesansu; • wymienia przykładowych twórców i zabytki związane z kręgiem protestanckim;
III. Europa w XVII wieku					
13. „Państwo to ja”. Absolutyzm francuski	Uczeń: • wymienia przykładowe kompetencje monarchy; • definiuje pojęcie racja stanu;	Uczeń: • wymienia czynniki, które utrudniały centralizację władzy we Francji;	Uczeń: • wymienia działania podejmowane w celu centralizacji władzy i ujednolicenia państwa	Uczeń: • przedstawia pozycję monarchy w monarchii absolutnej; • charakteryzuje	Uczeń: • przedstawia oddziaływanie dworu w Wersalu na inne dwory europejskie;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		• wyjaśnia, na kim opierał się monarcha wprowadzając absolutyzm;	francuskiego; • przedstawia rolę Wersalu;	znaczenie Wersalu jako symbolu absolutyzmu francuskiego;	• wyjaśnia, w jaki sposób polityka Jean-Baptiste Colberta przyczyniła się do wzmocnienia Francji;
14. Rewolucja i triumf monarchii parlamentarnej w Anglii	Uczeń: • wymienia przyczyny rewolucji w Anglii; • wymienia skutki chwalebnej rewolucji; • wymienia dokumenty, które ukształtowały ustrój w Anglii na przełomie XVII/XVIII w.; • wymienia przykładowe cechy monarchii parlamentarnej w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.;	Uczeń: • wymienia zmiany, które zaszły w Anglii w wyniku wojny domowej; • wymienia przyczyny chwalebnej rewolucji; • wymienia cechy monarchii parlamentarnej w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.; • porównuje uprawnienia monarchy we Francji i w Anglii w końcu XVII w.;	Uczeń: • przedstawia stosunki pierwszych Stuartów z parlamentem i wyjaśnia przyczyny konfliktów; • przedstawia rolę Olivera Cromwella po rewolucji angielskiej; • przedstawia pozycję i uprawnienia parlamentu w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.;	Uczeń: • przedstawia rolę Olivera Cromwella w trakcie rewolucji angielskiej; • przedstawia pozycję i uprawnienia króla w Anglii i wzajemne relacje króla i parlamentu na przełomie XVII i XVIII w.; • przedstawia zasady ustrojowe panujące we Francji i w Anglii w XVII w.;	Uczeń: • wyjaśnia sformułowanie, że w Anglii król panuje a nie rządzi; • porównuje pozycję i uprawnienia parlamentu angielskiego (przełom XVII i XVIII w.) i sejmu polskiego (koniec XVI w.);
15. Wojna trzydziestoletnia. Rywalizacja mocarstw w XVII w.	Uczeń: • wymienia przykładowe przyczyny wojny trzydziestoletniej; • pokazuje na mapie zmiany terytorialne, które zaszły na mocy pokoju westfalskiego;	Uczeń: • wymienia przyczyny wojny trzydziestoletniej; • wymienia obozy walczące w wojnie trzydziestoletniej; • wyjaśnia, dlaczego Francja przyłączyła się do wojny trzydziestoletniej po stronie protestantów;	Uczeń: • wymienia skutki wojny trzydziestoletniej, dzieląc je na religijne, ustrojowe i polityczne; • przedstawia układ sił w Europie po wojnie trzydziestoletniej;	Uczeń: • przedstawia, w jaki sposób wojna dotknęła ludność cywilną; • charakteryzuje politykę zagraniczną Francji w XVII w.;	Uczeń: • wyjaśnia związki pomiędzy przyczynami religijnymi, politycznymi i gospodarczymi wojny trzydziestoletniej; • przedstawia znaczenie bitwy pod Białą Górą dla Czechów;
16. Kultura	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
europejska w XVII w.	• definiuje pojęcia racjonalizmu i empiryzmu; • wymienia cechy architektury baroku i przykłady zabytków; • wymienia przykładowych pisarzy doby baroku i ich dzieła;	• wymienia cechy sztuki baroku i przykłady zabytków; • rozpoznaje dzieła sztuki barokowej; • wymienia przykładowych kompozytorów doby baroku i ich dzieła;	• porównuje różne sposoby badawcze, które rozwinęły się w XVII w. • przedstawia literaturę i muzykę doby baroku;	• porównuje różne nurty w sztuce baroku; • przedstawia rolę Francji i Niderlandów w rozwoju kultury epoki baroku;	• przedstawia osiągnięcia naukowe i wynalazki XVII w.;
IV. Rzeczpospolita w dobie wojen XVII w.					
17. Konflikty Rzeczypospolitej w I poł. XVII w.	Uczeń: • pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; • pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach z Rosją w I poł. XVII w.; • wymienia przyczyny wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.;	Uczeń: • pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z Rosją i Turcją w I poł. XVII w.; • pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; • wymienia skutki wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; • wymienia przyczyny wojen z Rosją i Turcją w I poł. XVII w.;	Uczeń: • charakteryzuje dymitriady, wyjaśnia, dlaczego nie są one traktowane jako wojna Rzeczypospolitej z Rosją; • przedstawia warunki umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami rosyjskimi; • przedstawia międzynarodowe uwarunkowania wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.;	Uczeń: • ocenia szanse realizacji umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami; • wyjaśnia wpływ sytuacji międzynarodowej na postanowienia rozejmów zawieranych ze Szwecją; • wyjaśnia wpływ sytuacji międzynarodowej na wybuch wojny Rzeczypospolitej z Turcją;	Uczeń: • porównuje działalność dwóch hetmanów: Jana Karola Chodkiewicza i Stanisława Żółkiewskiego;
18. Kozacy, Moskwa i Rzeczpospolita w II poł. XVII w.	Uczeń: • pokazuje na mapie zasięg powstania Chmielnickiego i najważniejsze bitwy; • pokazuje na mapie	Uczeń: • wymienia przyczyny powstania Chmielnickiego; • wymienia przyczyny wojny z Rosją w II poł.	Uczeń: • przedstawia różnorodność konfliktów na Ukrainie i wskazuje na ich związek z wybuchem powstania	Uczeń: • ocenia, która z ugód dawała największe uprawnienia ludności ruskiej i jakie były szanse na ich realizację;	Uczeń: • wyjaśnia, w jakich okolicznościach powrócono do koncepcji Rzeczypospolitej Trojga Narodów;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	zmiany terytorialne po wojnie z Rosją w II poł. XVII w.;	XVII w.;	Chmielnickiego; • wymienia postanowienia ugód z Kozakami i wyjaśnia, co było przyczyną zmian warunków;	• ocenia skutki wojen z Rosją dla Rzeczypospolitej;	
19. Rzeczpospolita i Szwecja: potop	Uczeń: • pokazuje na mapie zasięg potopu szwedzkiego i miejsca najważniejszych bitew; • wymienia przyczyny potopu szwedzkiego; • wymienia postanowienia pokoju w Oliwie;	Uczeń: • charakteryzuje postawy szlachty wobec Szwedów w czasie potopu szwedzkiego; • wymienia sojuszników polskich w trakcie potopu szwedzkiego;	Uczeń: • przedstawia postanowienia układu w Radnot; • przedstawia okoliczności podpisania i postanowienia traktatów welawsko-bydgoskich;	Uczeń: • ocenia skutki wojen ze Szwedami dla Rzeczypospolitej biorąc pod uwagę kwestie polityczne, gospodarcze i kulturalne; • ocenia, jakie zagrożenie mogła stanowić dla Rzeczypospolitej niezależność Prus Książęcych;	Uczeń: • porównuje postępowanie wobec Szwedów Janusza Radziwiłła i Stefana Czarnieckiego; • ocenia, przez kogo Janusz Radziwiłł może być uważany za patriotę, a przez kogo za zdrajcę;
20. Rzeczpospolita i imperium osmańskie. Wiktoria wiedeńska	Uczeń: • pokazuje na mapie obszary zajęte przez Imperium Osmańskie; • pokazuje na mapie miejsca bitew z Turkami w II poł. XVII w.;	Uczeń: • wymienia przyczyny wojen z Turcją w II poł. XVII w.; • pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach z Turcją w II poł. XVII w. (traktat w Buczaczu, rozejm w Żurawnie, pokój w Karłowicach);	Uczeń: • porównuje postanowienia traktatu w Buczaczu i rozejmu w Żurawnie; • przedstawia znaczenie wiktorii wiedeńskiej;	Uczeń: • przedstawia postawy Tatarów zamieszkujących Rzeczpospolitą w czasie wojen z Turcją; • ocenia, czy wiktoria wiedeńska przyniosła efekty proporcjonalne do odniesionego zwycięstwa;	Uczeń: • daje przykłady przedstawiania wiktorii wiedeńskiej w literaturze i sztuce;
21. Rzeczpospolita w XVII w. – kryzys państwa	Uczeń: • wymienia przykładowe skutki gospodarczo-	Uczeń: • charakteryzuje sytuację majątkową	Uczeń: • przedstawia reakcję szlachty na reformy	Uczeń: • wyjaśnia, jak wojny XVII w. prowadzone	Uczeń: • wyjaśnia, czy Piotr Skarga mógł wspierać i w

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	społeczne wojen XVII-wiecznych dla Rzeczypospolitej; • wymienia przykładowe reformy ustrojowe proponowane przez królów z dynastii Wazów;	magnaterii; • przedstawia funkcjonowanie sejmu walnego w XVII w. i wyjaśnia, co utrudniało przyjmowanie konstytucji;	ustrojowe proponowane przez Wazów; • wymienia czynniki, które przyczyniły się do wzrostu pozycji magnaterii w Rzeczypospolitej; • wymienia przyczyny zawarcia i postanowienia unii brzeskiej;	przez Rzeczpospolitą wpłynęły na sytuację religijną w państwie; • ocenia, czy w II poł. XVII w. możemy mówić o oligarchii magnackiej jako formie ustroju Rzeczypospolitej; • przedstawia zależności między demograficznymi i gospodarczymi skutkami wojen XVII-wiecznych dla Rzeczypospolitej, uwzględnia również kontekst europejski;	jaki sposób projekty reform ustrojowych Zygmunta III Wazy;
22. Kultura Rzeczypospolitej w XVII w.	Uczeń: - wymienia cechy architektury baroku i podaje przykładowe zabytki z terenu Rzeczypospolitej; - wymienia cechy sarmatyzmu;	Uczeń: - wymienia cechy sztuki baroku i podaje przykładowe zabytki z terenów Rzeczypospolitej; - rozpoznaje budowle barokowe z terenów Rzeczypospolitej; - wymienia gatunki literackie, które rozwinęły się w epoce baroku i przykładowych twórców;	Uczeń: - przedstawia wpływy wschodnie w kulturze sarmackiej; - wymienia tematykę i cechy charakterystyczne piśmiennictwa polskiego epoki baroku oraz twórców;	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób ideologia sarmatyzmu wpływała na obyczajowość szlachty; - wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja polityczna wpływała na postawy i przekonania szlachty;	Uczeń: ocenia, na ile Nowe Ateny... księdza Benedykta Chmielowskiego oddają poziom wykształcenia szlachty polskiej XVII w.;
V. Europa i świat w XVIII w.					
23. Postęp techniczny i przemiany	Uczeń: wymienia czynniki,	Uczeń: wymienia zmiany,	Uczeń: wyjaśnia, w jaki sposób	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego do	Uczeń: ocenia metody

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
gospodarcze w XVIII stuleciu	które sprzyjały wzrostowi demograficznemu w XVIII w.; wymienia wynalazki XVIII-wieczne;	które zaszły w rolnictwie w XVIII w.; - wyjaśnia, jaką rolę w rozwoju przemysłu odegrała maszyna parowa; - wymienia założenia liberalizmu ekonomicznego;	warunki życia i przemiany w rolnictwie wpłynęły na wzrost demograficzny w XVIII w.; - wyjaśnia związki między zmianami w rolnictwie a rewolucją przemysłową; - wymienia skutki przemian gospodarczych w XVIII w.;	przemian gospodarczych na szeroką skalę najwcześniej doszło w Wielkiej Brytanii; - przedstawia przemiany w transporcie w XVIII w.; - przedstawia przemiany w przemyśle w XVIII w. i ich wpływ na życie ludzi;	stosowane przez Edwarda Jennera przy szukaniu szczepionki; wyjaśnia kim byli luddyci i jaki był cel ich działania;
24. Oświecenie w Europie	Uczeń: - wymienia idee oświecenia; - przedstawia poglądy Monteskiusza; - wymienia cechy kultury klasycystycznej;	Uczeń: - wymienia sposoby propagowania idei oświecenia; - przedstawia poglądy Jean Jacques’a Rousseau; - podaje definicję absolutyzmu oświeconego;	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny rozwoju filozofii oświecenia; - porównuje poglądy filozofów oświecenia na władzę; - wymienia przykładowe dzieła sztuki klasycystycznej;	Uczeń: - przedstawia poglądy filozofów oświecenia na religię; - przedstawia rolę Encyklopedii.... i salonów filozoficznych w rozwoju myśli oświeceniowej; - charakteryzuje absolutyzm oświecony;	Uczeń: - przedstawia rolę salonów literackich i kobiet je prowadzących w rozwoju kultury epoki oświecenia; - przedstawia rozwój nauki i oświaty w epoce oświecenia;
25. Rosja w XVIII w. – początki mocarstwa	Uczeń: - wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w Rosji; - wymienia cele wojny północnej stawiane przez Rosję; - pokazuje na mapie ekspansję terytorialną Rosji;	Uczeń: - dzieli przeprowadzone przez Piotra I reformy na administracyjne, wojskowe i kulturalne; - przedstawia rolę Petersburga; - wymienia reformy Katarzyny II i wskazuje, w jakich dziedzinach	Uczeń: - przedstawia cele wprowadzania poszczególnych grup reform w Rosji; - wyjaśnia, na czym polegał proces europeizacji Rosji podjęty przez Piotra I; - przedstawia przebieg i	Uczeń: - charakteryzuje politykę carów wobec cerkwi prawosławnej; - wyjaśnia, na czym polegała idea Moskwy jako Trzeciego Rzymu; - uzasadnia, że mimo przeprowadzanych reform w przypadku	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego Petersburg był nazywany Wenecją Północy a Katarzyna II – Semiramidą Północy;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
26. Absolutyzm oświecony w Prusach i Austrii w XVIII w.	Uczeń: - wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w Prusach i Austrii; - pokazuje na mapie obszar Prus w końcu XVIII w.;	kontynuowała ona reformy Piotra I; Uczeń: - dzieli reformy przeprowadzone w Prusach i Austrii na administracyjne, gospodarcze i związane z epoką oświecenia; - wyjaśnia, które reformy w Prusach wzmacniały ich pozycję międzynarodową; - charakteryzuje politykę józefinizmu;	skutki wojny północnej; Uczeń: - przedstawia cele wprowadzania poszczególnych grup reform w Prusach i Austrii; - wyjaśnia w jaki sposób przeprowadzane reformy wpływały na wzmocnienie władzy monarszej;	Rosji możemy w dalszym ciągu mówić o samodzierżawiu; Uczeń: - wyjaśnia, jakie znaczenie gospodarcze miały tereny zajęte przez Prusy w XVIII w.; - wyjaśnia, jak Fryderyk II i Józef II widzieli rolę władcy;	Uczeń: - porównuje politykę Marii Teresy wobec Czechów i Węgrów; - wyjaśnia, co było przyczyną różnic;
27. Powstanie Stanów Zjednoczonych	Uczeń: - wymienia przyczyny wojny o niepodległość; - pokazuje na mapie najważniejsze miejsca bitew z udziałem Polaków; - wymienia federalne organy władzy i przykładowe ich kompetencje;	Uczeń: - przedstawia organizację kolonii angielskich w poł. XVIII w.; - przedstawia politykę Wielkiej Brytanii wobec kolonii; - wymienia kompetencje federalnych organów władzy i charakteryzuje wzajemne relacje między nimi;	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób polityka gospodarcza Wielkiej Brytanii wobec kolonii doprowadziła do konfliktu kolonii z metropolią; - wyjaśnia wpływ idei oświecenia na stosunki kolonii z Wielką Brytanią; - przedstawia realizację idei oświeceniowych w Deklaracji Niepodległości;	Uczeń: - charakteryzuje różne przyczyny wojny o niepodległość i wskazuje na związki między nimi; - przedstawia stosunek państw i społeczeństw Europy do wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych; - przedstawia realizację idei oświeceniowych w Konstytucji Stanów Zjednoczonych;	Uczeń: prezentuje sylwetki Ojców Założycieli;
28. Naród przeciw królowi. Rewolucja	Uczeń: wymienia przykładowe	Uczeń: dzieli przyczyny	Uczeń: wskazuje przykładowe	Uczeń: wskazuje związki	Uczeń: wyjaśnia znaczenie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
francuska	przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - wymienia postanowienia Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela; - wymienia organy władzy i ich kompetencje wprowadzone na mocy konstytucji z 1791 r.; - wymienia przyczyny wojny z Austrią; - wymienia kluby polityczne z czasów Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	Wielkiej Rewolucji Francuskiej na ustrojowe, gospodarcze i społeczne; - przedstawia proces kształtowania się Konstytuanty; - przedstawia rolę klubów politycznych; - przedstawia okoliczności wprowadzenia we Francji republiki;	związki przyczynowo-skutkowe między różnymi wydarzeniami, które doprowadziły do wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - wyjaśnia wpływ idei oświeceniowych na wybuch Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - wymienia przykładowe przemiany społeczno-gospodarcze, które zaszły we Francji w latach 1789-1790; - przedstawia realizację idei oświeceniowych w dokumentach przyjętych przez Konstytuantę; - przedstawia przebieg wojny Francji z I koalicją;	przyczynowo-skutkowe między różnymi wydarzeniami, które doprowadziły do wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - wymienia przemiany społeczno-gospodarcze, które zaszły we Francji w latach 1789-1790; - wyjaśnia, które ze zmian społeczno-gospodarczych likwidowały przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - wyjaśnia wpływ wojny Francji z I koalicją na utworzenie republiki i działania Konwentu; - charakteryzuje stronnictwa polityczne działające w trakcie Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	symboli Wielkiej Rewolucji Francuskiej; wymienia kręgi cywilizacyjne, z których niektóre z nich się wywodziły;
29. Francja republika	Uczeń: - wyjaśnia, na czym polegał terror jakobiński; - wymienia postanowienia konstytucji dyktatoratu;	Uczeń: - wymienia przyczyny zamachu thermidoriańskiego; - wymienia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie francuskim w wyniku Wielkiej Rewolucji	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego w czasie wojny z I koalicją wzrosła pozycja jakobinów; - charakteryzuje stosunek jakobinów do religii i Kościoła	Uczeń: - przedstawia opór społeczeństwa francuskiego wobec rządów jakobinów; - przedstawia związek między dokumentami wydawanymi w czasie	Uczeń: interpretuje źródła ikonograficzne związane z dyktaturą jakobinów;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		Francuskiej;	katolickiego; • przedstawia różne oceny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; • przedstawia znaczenie Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	Wielkiej Rewolucji Francuskiej a przemianami społecznymi i życia politycznego we Francji; • ocenia znaczenie Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	
VI. Rzeczpospolita w XVIII wieku					
30. Rzeczpospolita w dobie unii polsko-saskiej	Uczeń: • wymienia postanowienia sejmu niemego; • wymienia przykładowe zmiany w kulturze w epoce saskiej;	Uczeń: • przedstawia przebieg elekcji Augusta II; • przedstawia udział Rzeczypospolitej w wojnie północnej;	Uczeń: • przedstawia przykłady ingerowania Rosji w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; • porównuje projekty reform przedstawione przez Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego; • wyjaśnia rolę mecenatu królewskiego w rozwoju kultury oświecenia;	Uczeń: • charakteryzuje stosunki między szlachtą a Augustem II; • przedstawia sytuację gospodarczą Rzeczypospolitej w I poł. XVIII w.;	Uczeń: • wyjaśnia, czy w I poł. XVIII w. możemy w dalszym ciągu traktować Rzeczpospolitą jako podmiot w stosunkach międzynarodowych;
31. Próby reform i pierwszy rozbiór Rzeczypospolitej	Uczeń: • wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w pierwszych latach Stanisława Augusta Poniatowskiego;	Uczeń: • wyjaśnia, w jakich dziedzinach przeprowadzono reformy w pierwszych latach panowania Stanisława Augusta i	Uczeń: • przedstawia stosunek szlachty do konieczności przeprowadzenia reform ustrojowych w Rzeczypospolitej i wyjaśnia, co wpływało	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego sprawa dysydentów była łatwym pretekstem dla państw ościennych do ingerowania w wewnętrzne sprawy	Uczeń: • przedstawia, w jaki sposób Francja i Turcja wsparły konfederację barską; • wyjaśnia, dlaczego Francja i Turcja

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	- wymienia prawa kardynalne; - pokazuje na mapie tereny utracone przez Rzeczpospolitą podczas I rozbioru;	dlaczego; - wymienia przyczyny konfederacji barskiej; - przedstawia okoliczności uchwalenia praw kardynalnych;	na jej stanowisko; - wymienia działania Rosji, które świadczą o jej ingerencji w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; - przedstawia skutki konfederacji barskiej;	Rzeczypospolitej; - przedstawia argumenty państw zaborczych uzasadniające I rozbiór Rzeczypospolitej i reakcję Polaków; - ocenia, które z państw zaborczych odniosło największe korzyści z rozbioru;	wspierały Polaków przeciw Rosji;
32. Kultura doby oświecenia w Rzeczypospolitej	Uczeń: - przedstawia zmiany w programach nauczania w szkołach w I poł. XVIII w.; - przedstawia działalność i znaczenie Komisji Edukacji Narodowej; - wymienia przykłady dzieł sztuki z XVIII w. i ich twórców;	Uczeń: - wskazuje przemiany oświeceniowe w programach szkolnych; - wyjaśnia rolę mecenatu Stanisława Augusta Poniatowskiego w rozwoju sztuki w II poł. XVIII w.; - przedstawia działalność i znaczenie Towarzystwa Ksiąg Elementarnych;	Uczeń: - charakteryzuje rozwój szkolnictwa w XVIII w.; - wskazuje przemiany oświeceniowe w szkolnictwie Rzeczypospolitej; - przedstawia rozwój kultury Rzeczypospolitej XVIII w.;	Uczeń: - wyjaśnia związki między kulturą a życiem politycznym w Rzeczypospolitej XVIII w.; - przedstawia rolę czasopism wydawanych w Rzeczypospolitej;	Uczeń: - przedstawia rolę Warszawy jako ośrodka kulturalnego XVIII-wiecznej Rzeczypospolitej; - przedstawia wpływ mecenatu magnackiego na rozwój kultury;
33. Sejm Wielki i drugi rozbiór Rzeczypospolitej	Uczeń: - wymienia przykłady działania Rady Nieustającej; - wymienia stronnictwa działające w czasie Sejmu Wielkiego i najważniejsze punkty ich programów;	Uczeń: - przedstawia strukturę Rady Nieustającej; - charakteryzuje sytuację międzynarodową Rzeczypospolitej w czasie obrad Sejmu Wielkiego;	Uczeń: - wyjaśnia, jaką rolę miała odgrywać Rada Nieustająca; - wyjaśnia, jak sytuacja międzynarodowa wpłynęła na swobodę podejmowania decyzji na sejmie czteroletnim;	Uczeń: - przedstawia okoliczności uchwalenia konstytucji o miastach i wyjaśnia, jakie zmiany w funkcjonowaniu państwa mogła przynieść jej pełna realizacja; - przedstawia przebieg	Uczeń: ocenia, czy działania i ustępstwa Stanisława Augusta Poniatowskiego przyniosły oczekiwane przez króla efekty;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	- wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3-go Maja; - pokazuje na mapie tereny, które utraciła Rzeczpospolita w czasie II rozbioru;	- wymienia postanowienia konstytucji o miastach i Konstytucji 3-go Maja; - wskazuje nawiązania do myśli oświeceniowej w uchwałach Sejmu Wielkiego; - wymienia skutki konfederacji targowickiej;	- wymienia reformy Sejmu Wielkiego i ocenia szanse ich wprowadzenia w życie; - wymienia przyczyny podpisania konfederacji targowickiej i jej przywódców;	konfederacji targowickiej, wojny w obronie Konstytucji 3-go Maja; - przedstawia okoliczności II rozbioru Rzeczypospolitej; - wyjaśnia, na co liczył Stanisław August Poniatowski przystępując do Targowicy;	
34. Insurekcja kościuszkowska. Upadek państwa	Uczeń: - wymienia przyczyny insurekcji kościuszkowskiej; - pokazuje na mapie miejsca walk w trakcie insurekcji kościuszkowskiej; - pokazuje na mapie podział Rzeczypospolitej w wyniku trzeciego rozbioru;	Uczeń: - wymienia skutki insurekcji kościuszkowskiej; - wymienia postanowienia uniwersału połanieckiego; - ocenia, które z państw rozbiorowych osiągnęło największe korzyści z zajętych ziem Rzeczypospolitej;	Uczeń: - charakteryzuje sytuację polityczną Rzeczypospolitej po drugim rozbiorze; - wymienia działania Tadeusza Kościuszki zmierzające do objęcia powstaniem, jak najszerzych kręgów społecznych; - przedstawia okoliczności trzeciego rozbioru Rzeczypospolitej;	Uczeń: - przedstawia proces radykalizacji postaw Polaków w czasie insurekcji kościuszkowskiej; - przedstawia stosunek Prus do powstania kościuszkowskiego; - przedstawia udział chłopów w insurekcji kościuszkowskiej;	Uczeń: porównuje działalność Jakuba Jasińskiego i Jana Kilińskiego w trakcie insurekcji kościuszkowskiej;
VII. Od epoki napoleońskiej do wojny krymskiej					
35. Kształtowanie się systemu napoleońskiego w Europie	Uczeń: pokazuje na mapie nabytki terytorialne Francji w wyniku wojen napoleońskich i miejsca	Uczeń: przedstawia, w jaki sposób Napoleon wprowadził cesarstwo we Francji;	Uczeń: charakteryzuje sytuację wewnętrzną we Francji w okresie konsulat i cesarstwa;	Uczeń: wyjaśnia, co wpływało na to, że społeczeństwo francuskie popierało Napoleona Bonapartego;	Uczeń: wyjaśnia symbolikę na obrazach z różnych okresów kariery Napoleona Bonaparte;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	decydujących bitew; • pokazuje na mapie państwa, które znalazły się w strefie wpływów Francji; • pokazuje na mapie Związek Reński;	• wymienia przykładowe elementy polityki Napoleona wobec państw zależnych; • wymienia przykładowe postanowienia Kodeksu Cywilnego;	• przedstawia strukturę systemu napoleońskiego w Europie i politykę Napoleona wobec państw zależnych; • wymienia działania, jakie podjął Napoleon przeciwko Wielkiej Brytanii;	• wyjaśnia, jakie były cele i co wpływało na działania Napoleona wobec Wielkiej Brytanii; • ocenia skuteczność blokady kontynentalnej;	• wymienia kręgi cywilizacyjne, z których niektóre z nich się wywodziły;
36. Napoleon a sprawa polska	Uczeń: • pokazuje na mapie miejsca bitew stoczonych przez Legiony Polskie; • wymienia działania Napoleona na ziemiach zaboru pruskiego;	Uczeń: • przedstawia powstanie i walki Legionów Polskich; • przedstawia udział Polaków w wojnie z Prusami;	Uczeń: • wymienia działania Polaków zmierzające do odzyskania niepodległości; • przedstawia wpływ haseł rewolucji francuskiej na funkcjonowanie Legionów Polskich; • charakteryzuje stosunek Napoleona do Polaków;	Uczeń: • charakteryzuje stosunek Napoleona do dążeń Polaków do odzyskania niepodległości; • wyjaśnia, dlaczego Napoleon był zainteresowany udziałem Polaków w wojnie z Prusami w latach 1806-1807;	Uczeń: • porównuje działania Jana Henryka Dąbrowskiego i Adama Jerzego Czartoryskiego w celu odzyskania przez Polaków niepodległości; • przedstawia działania Polaków zmierzające do zachowania i rozwijania dorobku kulturalnego;
37. Księstwo Warszawskie	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar Księstwa Warszawskiego w 1808 r. i 1810 r.; • pokazuje na mapie miejsca ważniejszych bitew, w których walczyli Polacy u boku lub w sojuszu z Napoleonem w	Uczeń: • wymienia postanowienia konstytucji Księstwa Warszawskiego; • wymienia korzyści, jakie osiągnęli Polacy z istnienia Księstwa Warszawskiego;	Uczeń: • przedstawia okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego; • przedstawia rozwiązanie kwestii chłopskiej w Księstwie Warszawskim; • przedstawia miejsce	Uczeń: • wskazuje wzorce francuskie i tradycje polskie w konstytucji Księstwa Warszawskiego; • przedstawia rolę Polaków, którzy brali udział w wojnach z Hiszpanią i Austrią;	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego w Księstwie Warszawskim było prawo francuskie, pieniądze pruskie i król saski; • wyjaśnia pojęcie sum bajorńskich w czasach Księstwa Warszawskiego i współcześnie;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Hiszpanii i z Austrią;		Księstwa Warszawskiego w systemie napoleońskim;	• ocenia znaczenie istnienia Księstwa Warszawskiego dla Polaków;	
38. Upadek Napoleona	Uczeń: - wymienia przyczyny wojny z Rosją w 1812 r.; - pokazuje na mapie miejsca bitew z ostatnich lat panowania Napoleona; - wymienia, co pozostało po epoce napoleońskiej;	Uczeń: - przedstawia sytuację Napoleona po przegranej w 1814 r.; - przedstawia stosunek Polaków do Napoleona w ostatnich latach jego panowania i ich sytuację po jego upadku; - wyjaśnia, co pozostało po epoce napoleońskiej dla Francji i Europy;	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego Aleksander I przestał przestrzegać warunków pokoju z Tylży; - przedstawia próbę odzyskania władzy przez Napoleona;	Uczeń: - przedstawia sytuację we Francji, która ułatwiła Napoleonowi podjęcie próby odzyskania władzy; - porównuje sytuację Napoleona po przegranej w 1814 i 1815 r.; - ocenia znaczenie epoki napoleońskiej w dziejach Francji i Europy;	Uczeń: ocenia Napoleona Bonapartego jako wodza i polityka na tle innych wybitnych wodzów;
39. Kongres wiedeński	Uczeń: - wymienia zasady, zgodnie z którymi podejmowano decyzje na kongresie wiedeńskim; - wymienia państwa, których przedstawiciele odgrywali największą rolę podczas obrad kongresu; - wymienia przykładowe decyzje kongresu wiedeńskiego;	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego został zwołany kongres wiedeński; - pokazuje na mapie zmiany terytorialne związane z decyzjami kongresu wiedeńskiego; - wyjaśnia, co to było Świąte Przymierze;	Uczeń: - łączy podejmowane na kongresie wiedeńskim decyzje z zasadami, zgodnie z którymi je podejmowano; - charakteryzuje cele Świątego Przymierza; - porównuje mapę Europy z okresu napoleońskiego i po kongresie wiedeńskim;	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego kongres wiedeński określa się tańczącym kongresem; - porównuje mapy Europy z okresu napoleońskiego oraz po kongresie wiedeńskim i wyjaśnia przyczyny najważniejszych różnic; - charakteryzuje układ sił w Europie po kongresie wiedeńskim;	Uczeń: na wybranych przykładach przedstawia rolę kobiet na kongresie wiedeńskim;
40. Wiek pary i węgla. Rewolucja	Uczeń: wymienia czynniki,	Uczeń: definiuje pojęcia:	Uczeń: wyjaśnia, z jakimi	Uczeń: przedstawia rozwój	Uczeń: na podstawie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
przemysłowa	które wpływają na zmiany demograficzne w Europie; • przedstawia warunki życia robotników; • wymienia grupy społeczne, które powstały w wyniku rewolucji przemysłowej;	industrializacja, urbanizacja, migracja; • wyjaśnia, z jakimi zmianami w gospodarce był związany proces industrializacji i urbanizacji; • wyjaśnia, jak zmiany w transporcie wpłynęły na gospodarkę;	zmianami w gospodarce były związane procesy migracyjne w Europie; • charakteryzuje zmiany struktury społecznej związane z rewolucją przemysłową; • wyjaśnia, jak zmiany w transporcie i komunikacji wpłynęły na życie ludzi; • wymienia najważniejsze osiągnięcia nauki w I poł. XIX w.;	nauki w I poł. XIX w.; • ocenia, które z wynalazków mogły poprawić warunki życia ludności; • wyjaśnia, co wpłynęło na poprawę sytuacji robotników; • wyjaśnia, co spowodowało, że rewolucja przemysłowa miała miejsce najwcześniej w Anglii, a dopiero później stopniowo na kontynencie;	materiałów z podręcznika i innych źródeł przedstawia zmiany w krajobrazie Europy Zachodniej, które zaszły w wyniku rewolucji przemysłowej;
41. Główne nurty polityczne w Europie w I poł. XIX w.	Uczeń: • wymienia główne założenia ideologii liberalnej; • wymienia główne założenia ideologii konserwatywnej;	Uczeń: • wymienia główne założenia komunizmu; • przedstawia najważniejsze cechy romantyzmu; • wymienia przykładowych twórców romantyzmu;	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego doszło do powstania ideologii socjalistycznej; • charakteryzuje socjalizm utopijny;	Uczeń: • przedstawia proces kształtowania się tożsamości narodowej; • porównuje socjalizm utopijny i komunizm; • wskazuje realizację cech romantyzmu w dziełach kultury;	Uczeń: • charakteryzuje działalność liberałów w Europie; • przedstawia zaangażowanie artystów w sprawy społeczne i polityczne w I poł. XIX;
42. Wiosna Ludów w Europie. Wojna krymska	Uczeń: • wymienia najważniejsze przyczyny Wiosny Ludów; • wymienia państwa, w których doszło do wystąpień w czasie Wiosny Ludów;	Uczeń: • wymienia przyczyny Wiosny Ludów we Francji i państwach niemieckich; • przedstawia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1849 r.;	Uczeń: • wymienia przyczyny Wiosny Ludów w monarchii habsburskiej i państwach włoskich; • przedstawia skutki Wiosny Ludów w państwach europejskich;	Uczeń: • wyjaśnia, co ułatwiło monarchom tłumienie wystąpień w okresie Wiosny Ludów; • wyjaśnia, co ułatwiło Ludwikowi Napoleonowi przejęcie pełni władzy	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego do wystąpień w okresie Wiosny Ludów nie doszło w Anglii i Rosji; • wyjaśnia, dlaczego wojnę krymską uznaje się za kres działalności

Temat lekcji	dopuszczająca	dostateczna	Ocena dobra	bardzo dobra	celująca
	• pokazuje na mapie rejon, gdzie toczyła się wojna krymska; • wymienia skutki wojny krymskiej;	• przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji;	• wyjaśnia, co spowodowało różnice w przyczynach Wiosny Ludów w poszczególnych państwach europejskich; • wymienia przyczyny wojny krymskiej;	we Francji; • przedstawia znaczenie Wiosny Ludów i wojny krymskiej dla układu sił w Europie w poł. XIX w.;	Świętego Przymierza; • przedstawia działalność Florance Nightingale;

Wymagania edukacyjne – historia, klasa 3

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
I. POLACY I ZIEMIE POLSKIE W 1. POŁOWIE XIX WIEKU					
1. Stracone złudzenia: Królestwo Kongresowe	• wymienia główne postanowienia konstytucji Królestwa Polskiego; • podaje przykłady łamania konstytucji przez cara; • pokazuje na mapie granice Królestwa Polskiego	• przedstawia nadzieje Polaków związane z Aleksandrem I po utworzeniu Królestwa Polskiego; • wymienia tajne organizacje zakładane przez Polaków i charakteryzuje ich cele; • wymienia przykładowe osiągnięcia gospodarcze Królestwa Polskiego	• uzasadnia, że konstytucja Królestwa Polskiego miała liberalny charakter; • przedstawia cele polityki gospodarczej Ksawerego Druckiego-Lubeckiego; • przedstawia przemiany w rolnictwie w Królestwie Polskim w I połowie XIX w.; • wyjaśnia, kim byli kaliszanie	• ocenia, czy cele polityki Ksawerego Druckiego-Lubeckiego zostały zrealizowane; • porównuje politykę Aleksandra I wobec Królestwa Polskiego w drugim i trzecim dziesięcioleciu XIX w.; • porównuje działalność opozycji legalnej i nielegalnej w Królestwie Polskim	• ocenia, czy w przypadku Królestwa Polskiego w latach 1815–1830 możemy mówić o autonomii, czy unii personalnej z Rosją
2. Powstanie listopadowe	• wymienia i pokazuje na mapie miejsca bitew powstania	• wymienia przyczyny powstania listopadowego;	• dzieli przyczyny powstania listopadowego	• uzasadnia, że działania zbrojne powstania listopadowego mogą być	• przedstawia obraz powstania listopadowego w

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
	listopadowego; • wymienia przywódców powstania listopadowego; • wymienia represje Mikołaja I skierowane przeciwko powstańcom listopadowym	• wymienia organy władz powstańczych; • wymienia represje Mikołaja I zmierzające do likwidacji samodzielności Królestwa Polskiego	na wewnętrzne i zewnętrzne (wpływ wydarzeń europejskich); • przedstawia proces przekształcania się zrywu podchorążych w powstanie narodowe	nazywane wojną polskorosyjską; • ocenia szanse powstania listopadowego na zwycięstwo	utworach literackich i innych tekstach kultury; • przedstawia udział Polaków z pozostałych zaborów w powstaniu listopadowym
3. Polacy na emigracji i pod trzema zaborami (1831–1846)	• przedstawia główne założenia programu Hotelu Lambert i Towarzystwa Demokratycznego Polskiego; • przedstawia rozwój gospodarczy Wielkiego Księstwa Poznańskiego w I połowie XIX w.; • wymienia grupy w strukturze społecznej na ziemiach polskich w I połowie XIX w.	• przedstawia zmiany w strukturze społecznej na ziemiach polskich w I połowie XIX w.; • porównuje sposoby odzyskania przez Polskę niepodległości sformułowane w programach Hotelu Lambert i Towarzystwa Demokratycznego Polskiego; • wymienia organy władzy w Wielkim Księstwie Poznańskim powstałe po kongresie wiedeńskim	• porównuje programy Hotelu Lambert i Towarzystwa Demokratycznego Polskiego; • wyjaśnia, dlaczego emigrację po powstaniu listopadowym nazywamy Wielką Emigracją; • wymienia organizacje spiskowe działające na ziemiach polskich po powstaniu listopadowym; • wyjaśnia, co wpłynęło na zmiany w strukturze społeczeństwa polskiego na ziemiach polskich w I połowie XIX w.	• przedstawia poglądy i działania członków Młodej Polski; • porównuje sytuację w trzech zaborach po powstaniu listopadowym; • przedstawia działania Polaków w Wielkim Księstwie Poznańskim, które miały wzmocnić ich pozycję wobec Prus; • charakteryzuje działalność spiskową na ziemiach polskich po powstaniu listopadowym	• przedstawia program Gromad Ludu Polskiego
4. Powstanie krakowskie i Wiosna Ludów na ziemiach polskich	• lokalizuje w czasie i przestrzeni rabację galicyjską	• wyjaśnia, co to była rabacja galicyjska	• wyjaśnia okoliczności wybuchu rabacji galicyjskiej (powstanie krakowskie); • pokazuje na mapie rejon objęty rabacją	• ocenia skutki rabacji galicyjskiej	• wyjaśnia, dlaczego rabacja galicyjska przyczyniła się do klęski powstania krakowskiego

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
5. Kultura polska w 1. połowie XIX w.	- wymienia przykładowe przedsięwzięcia arystokracji polskiej w dziedzinie kultury w I połowie XIX w.; - wymienia głównych twórców emigracyjnych i ich dzieła	- przedstawia rolę, jaką odgrywały uniwersytety i liceum w Krzemieńcu w rozwoju oświaty; - wyjaśnia, na czym polegał spór klasyków z romantykami; - wyjaśnia, na czym polegała idea mesjanizmu	galicyjską - wyjaśnia, dlaczego arystokracja polska w I połowie XIX w. podejmowała inicjatywy w sferze kultury; - przedstawia rolę, jaką odgrywały uniwersytety i liceum w Krzemieńcu w rozwoju kultury i nauki; - wyjaśnia, jak klęska powstania listopadowego wpłynęła na kulturę polską; - przedstawia rolę emigracji polistopadowej w rozwoju kultury polskiej	- ocenia, czy działania arystokracji polskiej z I połowy XIX w. są ważne także i dziś dla kultury polskiej; - porównuje nurt sentymentalny i romantyzm w kulturze polskiej; - przedstawia realizację założeń klasycznych i romantycznych w tekstach kultury	przedstawia rolę prac Joachima Lelewela dla rozwoju historiografii
II. EUROPA I ŚWIAT OD POŁOWY XIX W. DO 1914 ROKU					
6. Przemiany gospodarcze, rozwój nauki i techniki	- wymienia nowe surowce, które pojawiły się w II połowie XIX w.; - wymienia wynalazki, które wpłynęły na życie ludzi; - wymienia przykładowych wynalazców z II połowy XIX w.	- wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne ludzi; - wymienia przykładowe odkrycia naukowe i ich odkrywców; - definiuje monopol i przedstawia jego wpływ na życie gospodarcze w II połowie XIX w.	- wyjaśnia, w jaki sposób nowe surowce i wynalazki przyczyniły się do rozwoju gospodarczego świata w II połowie XIX w.; - wyjaśnia, dlaczego w II połowie XIX w. mówimy o „drugiej rewolucji przemysłowej”	- ocenia, które wynalazki najbardziej zmieniły życie codzienne ludzi; - ocenia zjawisko monopolizacji gospodarki z punktu widzenia producentów i konsumentów; - przedstawia związki między rozwojem nauki a gospodarką i życiem codziennym ludzi	przedstawia sylwetki przykładowych wynalazców z II połowy XIX w. i ich osiągnięcia

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
7. Przemiany obyczajowe i rozwój kultury masowej	- wymienia nurty w sztuce II połowy XIX w. i przykładowych twórców każdego z tych nurtów; - wymienia przykładowych pisarzy II połowy XIX w.; - wymienia przykładowe zabytki i utwory literackie II połowy XIX w. - definiuje pojęcie: kultura masowa	- wymienia założenia filozofii pozytywistycznej; - wymienia czynniki, które przyczyniły się do rozwoju kultury masowej; - wymienia cechy kultury masowej; - przedstawia przemiany, jakie nastąpiły w życiu rodzinnym w mieście	- wskazuje różnice między poszczególnymi nurtami w sztuce II połowy XIX w.; - przedstawia związki między zmianami w życiu gospodarczym i społecznym a rozwojem kultury masowej; - wymienia dyscypliny sportowe, które rozwijały się w II połowie XIX w., wskazuje, które z nich były zupełnie nowe; - ocenia, czy sport można zaliczyć do kultury masowej	- przedstawia różnice między kulturą wysoką a kulturą masową; - daje przykłady twórczości z kultury wysokiej i kultury masowej z II połowy XIX w. - charakteryzuje wpływ przemian społecznych na więzi rodzinne i międzyludzkie; - wyjaśnia, dlaczego na II połowę XIX w. i początek XX w. są używane różne określenia	przedstawia, czym różniły się igrzyska olimpijskie w starożytnej Grecji od igrzysk olimpijskich wznowionych w końcu XIX w.
8. Demokratyzacja życia politycznego. Ideologie i ruchy polityczne	- przedstawia zmiany w prawie wyborczym w krajach europejskich w II połowie XIX w.; - wyjaśnia terminy: emancypacja kobiet, sufrażystki; - wymienia główne założenia ideologii nacjonalistycznej	- wyjaśnia, co rozumiano wówczas przez powszechne prawo wyborcze; - wskazuje różnice między emancypantkami a sufrażystkami; - wymienia główne założenia społecznej nauki Kościoła; - wyjaśnia pojęcie: syjonizm	- przedstawia czynniki, które doprowadziły do ukształtowania się ideologii nacjonalistycznej; - porównuje nurty w ideologii socjalistycznej i wymienia ich przedstawicieli; - wymienia metody walki kobiet o prawa wyborcze	- przedstawia rolę Międzynarodówek; - przedstawia stosunek społeczeństw do walki kobiet o prawa wyborcze; - przedstawia sytuację Żydów w II połowie XIX w.	- wyjaśnia, czym różniły się sufrażystki od sufrażetek; - przedstawia przywódczynie walki o prawa kobiet w Kanadzie (pomnik przed budynkiem Parlamentu w Ottawie) lub w innym kraju na przełomie XIX i XX w.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
9. Zjednoczenie Włoch. Zjednoczenie Niemiec	- wymienia główne etapy jednoczenia Włoch w II połowie XIX w.; - wymienia główne etapy jednoczenia Niemiec w II połowie XIX w.; - pokazuje na mapie przebieg procesu jednoczenia Włoch i Niemiec w II połowie XIX w.	- przestawia rolę Królestwa Sardynii w procesie jednoczenia Włoch; - przedstawia rolę Prus w procesie jednoczenia Niemiec; - wymienia postanowienia konstytucji Cesarstwa Niemieckiego	- porównuje proces jedno- czenia Włoch i Niemiec w II połowie XIX w.; - przedstawia okoliczności powstania Austro- Węgier; - uzasadnia, odwołując się do postanowień konstytucji Cesarstwa Niemieckiego, że było ono federacją	- wyjaśnia, dlaczego Królestwo Sardynii i Prusy odgrywały przewodnią rolę w procesach zjednoczeniowych Włoch i Niemiec; - ocenia pozycję monarchii habsburskiej na scenie niemieckiej w XIX w.	- wyjaśnia, dlaczego używa się określenia, że Niemcy zostały zjednoczone „krwią i żelazem”; - przedstawia, jak Włosi upamiętnili Wiktora Emanuela II
10. Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych	- przedstawia rozwój gospodarczy Stanów Zjednoczonych w XIX w.; - wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojny secesyjnej; - wymienia strony walczące w wojnie secesyjnej	- przedstawia rozwój terytorialny Stanów Zjednoczonych w XIX w.; - pokazuje na mapie tereny kolejno przyłączane do Stanów Zjednoczonych; - wyjaśnia pojęcia: abolicjonizm, segregacja rasowa, secesja	- charakteryzuje metody powiększania obszaru i stref wpływów Stanów Zjednoczonych w XIX w.; - porównuje gospodarkę stanów północnych i południowych; - wymienia bitwy z okresu wojny secesyjnej	- wyjaśnia, dlaczego wybór Abrahama Lincolna na prezydenta doprowadził do secesji stanów południowych; - wymienia czynniki, które ułatwiły zwycięstwo Unii w wojnie secesyjnej; - charakteryzuje położenie byłych niewolników w stanach południowych	- wyjaśnia znaczenie bitwy pod Gettysburgiem; - przedstawia informacje o dowódcach Unii i Konfederacji z czasów wojny secesyjnej
11. Ekspansja kolonialna mocarstw w Afryce i Azji	- pokazuje na mapie tereny kolonii państw europejskich (Anglii, Francji, Niemiec, Włoch); - wymienia przykładowe przyczyny ekspansji kolonialnej w II połowie XIX w.	- definiuje pojęcia: kolonia, protektorat, dominium i podaje przykłady terytoriów zależnych o takim statusie; - pokazuje na mapie obszary zajęte przez	- pokazuje na mapie tereny kolonii państw europejskich i ich strefy wpływów; - przedstawia konflikty Wielkiej Brytanii związane z tworzeniem imperium kolonialnego;	- porównuje tereny zajęte przez państwa europejskie w XV–XVI w. oraz w II połowie XIX w.; - wskazuje tereny kolonii, które w okresie od XV–XIX w. przeszły	- wyjaśnia, na czym polegała polityka otwartych drzwi, która miała być prowadzona w Chinach; - wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone były zwolennikiem tej polityki

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
12. Polityka między narodowa u schyłku XIX i na początku XX w.	- wymienia płaszczyzny rywalizacji mocarstw w II połowie XIX i początkach XX wieku; - wymienia państwa, które tworzyły trójprzymierze i trójporozumienie	Japonię na przełomie XIX i XX w. - wymienia zasady polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii; - przedstawia przyczyny i skutki wojen bałkańskich z początku XX w.; - pokazuje na mapie tereny, na których Niemcy chcieli zwiększyć swoje wpływy	- przedstawia przyczyny i skutki wojny japońskorosyjskiej - przedstawia proces kształtowania się trójprzymierza i trójporozumienia; - przedstawia proces rozpadu Imperium Osmańskiego w II połowie XIX w.; - wyjaśnia, jaki wpływ na kształtowanie się trójporozumienia miała niemiecka polityka kolonialna	pod władzę innego państwa; - wskazuje związki między ekspansją kolonialną a sytuacją wewnętrzną mocarstw; - ocenia rolę mocarstw europejskich w rozwoju terenów afrykańskich i azjatyckich - wyjaśnia, jakie czynniki wpłynęły na zmianę układu sojuszy na przełomie XIX i XX w.; - ocenia, czy zasady polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii były wystarczające, by zapewnić jej bezpieczeństwo na przełomie XIX i XX w.; - wskazuje związki między wojnami bałkańskimi a rywalizacją Rosji i AustroWęgier oraz rozpadem Imperium Osmańskiego	przedstawia rywalizację Rosji, Wielkiej Brytanii i Niemiec na terenie Persji i jej wpływ na kształtowanie się trójporozumienia
III. POLACY I ZIEMIE POLSKIE W 2. POŁOWIE XIX I NA POCZĄTKU XX WIEKU					
13. Królestwo Polskie przed wybuchem powstania styczniowego	przedstawia działania Polaków, które rozbudzały w społeczeństwie nastroje	wymienia reformy przeprowadzone w Rosji i Królestwie Polskim w ramach odwilży	porównuje sytuację w Rosji I połowy XIX w. i w czasie odwilży posewastopolskiej;	ocenia, czy były szanse na przywrócenie chociaż części praw narodowych Polakom;	charakteryzuje działalność pozapolityczną Andrzeja Zamoyskiego i Leopolda

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
	patriotyczne przed wybuchem powstania styczniowego; • wyjaśnia, kim byli biali i czerwoni; • Wyjaśnia termin: odwilż posewastopolska	posewastopolskiej; • wymienia przykładowe reformy Aleksandra Wielopolskiego w Królestwie Polskim; • formułuje cel reform Aleksandra Wielopolskiego	• charakteryzuje możliwości działania Polaków w Królestwie Polskim w czasie odwilży posewastopolskiej; • wymienia organizacje i instytucje polskie, które powstały i działały w ramach odwilży posewastopolskiej • porównuje postanowienia dekretów uwłaszczeniowych wydanych przez władze powstańcze i cara; • porównuje politykę władz powstańczych w zależności od tego, czy przewagę w nich miało ugrupowanie białych, czy czerwonych; • przedstawia stosunek państw zachodnich wobec powstania styczniowego	• ocenia, czy Aleksander Wielopolski miał szansę na uzyskanie poparcia Polaków dla swojej działalności • porównuje powstanie listopadowe i styczniowe pod względem organizacji władz i sposobu prowadzenia działań wojennych; • wyjaśnia, co wpływało na stanowisko państw zachodnich wobec powstania styczniowego; • porównuje represje zastosowane przez cara wobec Polaków w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych	Kronenberga • porównuje działania podjęte przez władze powstańcze (powstanie listopadowe i styczniowe) w sprawie chłopskiej; • wyjaśnia, do jakiej idei nawiązuje pieczęć Rządu Narodowego (ilustracja w podręczniku)
14. Powstanie styczniowe	• wymienia rejony największego natężenia walk powstańczych i pokazuje je na mapie; • wymienia dowódców powstania styczniowego; • wymienia organy władz powstańczych; • wymienia postanowienia dekretów uwłaszczeniowych	• wyjaśnia, co spowodowało wybuch powstania styczniowego; • przedstawia działania Romualda Traugutta jako dyktatora powstania; • wymienia represje zastosowane przez cara wobec Polaków po klęsce powstania styczniowego; • wyjaśnia, jaki cel miało wydanie przez powstańców dekretów uwłaszczeniowych	• porównuje sytuację Polaków na ziemiach zabranych i w Królestwie Polskim w II połowie XIX w.; • formułuje cele polityki władz pruskich (niemieckich) wobec Polaków	• ocenia skuteczność działań podejmowanych przez władze pruskie (niemieckie) i Polaków w II połowie XIX w.; • przedstawia proces kształtowania się polskiej tożsamości narodowej	• porównuje działalność Aleksandra Wielopolskiego i Agenora Gołuchowskiego; • wyjaśnia, dlaczego Agenor Gołuchowski uzyskał poparcie Polaków dla swoich
15. Sytuacja Polaków w zaborach: rosyjskim, pruskim i austriackim	• przedstawia cele i działalność Komisji Kolonizacyjnej i Hakaty; • wymienia polskie organy władzy Galicji powstałe w ramach autonomii; • wymienia prawa narodowe,	• charakteryzuje sytuację Polaków w zaborze rosyjskim; • wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampf; • przedstawia rozwój rol- nictwa i przemysłu w poszczególnych zabo-			

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
	które otrzymali Polacy w Galicji w ramach autonomii; wymienia nowe grupy społeczne, które pojawiły się w społeczeństwie polskim w XIX w.	rac w II połowie XIX w.; wymienia działania Polaków, które miały na celu obronę przed polityką germanizacyjną	w II połowie XIX w.; - porównuje sytuację Polaków w zaborze austriackim z sytuacją Polaków w zaborze pruskim i rosyjskim; - porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich pod zaborami w II połowie XIX w.	na terenie Pomorza, Mazur, Warmii i Śląska; - charakteryzuje konflikty społeczno-narodowe na terenie Galicji w II połowie XIX w.; - wyjaśnia, co wpływało na przemiany w społeczeństwie polskim w II połowie XIX w.	działań
16. Masowe ruchy polityczne na ziemiach polskich	- charakteryzuje program warszawskich pozytywistów; - wymienia przykładowe partie polityczne powstałe w ramach ruchów ludowego, socjalistycznego i narodowego oraz ich przywódców	- wymienia czynniki, które spowodowały powstanie nowoczesnego narodu polskiego i kształtowały polską świadomość narodową; - wymienia główne założenia programowe partii politycznych powstałych w ramach ruchów ludowego, socjalistycznego i narodowego	- porównuje dwa nurty w polskim ruchu socjalistycznym; - wymienia partie polityczne i działaczy związanych z każdym z nurtów w polskim ruchu socjalistycznym; - przedstawia programy ruchów ludowego i narodowego oraz przykłady ich realizacji	- porównuje pojęcie narodu w społeczeństwie polskim w epoce nowożytnej i XIX w.; - wyjaśnia, na czym polegał trójlojalizm; - wyjaśnia, w których zaborach poszczególne ruchy polityczne miały największe poparcie; - wyjaśnia, co spowodowało zmianę nazwy Stronnictwa Ludowego na Polskie Stronnictwo Ludowe	wymienia partie polskie działające w XX w. i obecnie, które wywodzą się z partii politycznych powstałych na ziemiach polskich w II połowie XIX w.
17. Rewolucja 1905–1906 w Królestwie Polskim	- wymienia przyczyny i skutki rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; - przedstawia orientacje	- przedstawia przyczyny rewolucji 1905 r. w Rosji; - wymienia zmiany, na które zgodził się Mikołaj	- przedstawia przebieg rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; - przedstawia grupy	wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja w Rosji na początku XX w. wpłynęła na wybuch	przedstawia inne orientacje polityczne, które wykształciły się na ziemiach

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
	polityczne na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej	II w wyniku rewolucji	społeczne, które wystąpiły w czasie rewolucji 1905 r. i ich postulaty; • charakteryzuje działalność orientacji proaustriackiej – niepodległościowej przed I wojną światową	rewolucji 1905 r.; • wyjaśnia, w jaki sposób wydarzenia w Rosji z lat 1905–1907 wpływały na sytuację w Królestwie Polskim; • ocenia trwałość zmian, które zaszły w Rosji i w Królestwie Polskim w wyniku rewolucji 1905 r.	polskich przed I wojną światową
18. Polska kultura i nauka przełomu XIX i XX stulecia	- wymienia najważniejsze cechy kultury okresu Młodej Polski; - wymienia przykładowych artystów polskich II połowy XIX i początku XX w.; - przedstawia rozwój kultury masowej na ziemiach polskich	- przedstawia cechy pozytywizmu w kulturze; - przedstawia osiągnięcia naukowe Polaków w II połowie XIX i początku XX w.; - wyjaśnia, w jaki sposób wydarzenia kulturalne łączyły Polaków z różnych zaborów	- przedstawia rolę przykładowych artystów w kultu- rze polskiej II połowy XIX i początku XX w.; - wyjaśnia, co wpływało na rozwój kultury masowej na ziemiach polskich; - przedstawia zmianę pozycji kobiet w społeczeństwie polskim na przełomie XIX i XX w.	- charakteryzuje rozwój szkolnictwa na ziemiach polskich w II połowie XIX w.; - przedstawia rolę historii w twórczości artystów polskich w II połowie XIX i początku XX w.; - wyjaśnia, dlaczego Kraków nazywano Polskimi Atenami	przedstawia osiągnięcia artystów i uczonych polskich poza granicami ziem polskich
IV. POLSKA, EUROPA I ŚWIAT W OKRESIE WIELKIEJ WOJNY					
19. Początek wojny i działania zbrojne w latach 1914–1916	- wymienia państwa walczące po stronie państw ententy i państw centralnych; - wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy na froncie zachodnim i wschodnim	- wymienia bezpośrednie przyczyny I wojny światowej; - wyjaśnia, co oznaczają pojęcia: wojna pozycyjna, wojna totalna; - uzasadnia, że działania	- wyjaśnia cele i konsekwencje realizacji przez Niemców planu Schlieffena; - wyjaśnia, dlaczego kolejne państwa przyłączały się do państw centralnych	- przedstawia przebieg działań wojennych na Półwyspie Bałkańskim i froncie włoskim; - wyjaśnia, w jaki sposób nowe rodzaje broni wpłynęły na prowadzone działania wojenne;	przedstawia, do jakich działań wykorzystywano zwierzęta w czasie I wojny światowej

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
20. Rewolucja lutowa i przewrót bolszewicki w Rosji	z lat 1914–1916; • wymienia nowe rodzaje broni użyte w czasie I wojny światowej • wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej; • wymienia przyczyny i skutki rewolucji październikowej	wojenne na froncie zachodnim miały charakter wojny pozycyjnej • wymienia dekrety wprowadzone przez władze bolszewickie; • wyjaśnia, co to była Czeką; • przedstawia zasady komunizmu wojennego; • wyjaśnia, kim byli biali i czerwoni	lub ententy; • wyjaśnia, jak wojna wpływała na życie codzienne ludności • przedstawia sytuację w Rosji w pierwszych latach wojny i wskazuje jej wpływ na wybuch rewolucji lutowej; • przedstawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji; • przedstawia skutki wpro- wadzenia przez bolsze- wików dekretu o ziemi i dekretu o prawie narodów do samostanowienia	• wyjaśnia rolę kolonii i ich mieszkańców w czasie I wojny światowej • wyjaśnia, na czym polegała dwuwładza po rewolucji lutowej; • wyjaśnia, co ułatwiło bolszewikom dokonanie zamachu stanu (rewolucja październikowa); • przedstawia znaczenie dekretów wprowadzonych przez władze bolszewickie	• wyjaśnia, co to była „Dziecięca arka”
21. Sprawa polska w czasie I wojny światowej	• przypomina orientacje polityczne istniejące na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej; • wymienia dokumenty, w których była mowa o powstaniu niepodległego państwa polskiego i ich najważniejsze postanowienia; • wymienia przykładowe działania Legionów	• wymienia przykładowe działania Komitetu Narodowego Polskiego; • przedstawia różnice w stanowiskach państw walczących wobec kwestii odzyskania przez Polskę niepodległości; • wyjaśnia, co to była Błękitna Armia	• przedstawia sytuację Polaków w pierwszych latach wojny; • wyjaśnia przyczyny wydania Aktu 5 listopada; • wymienia organy władz polskich powołane na mocy Aktu 5 Listopada; • przedstawia rolę Komitetu Narodowego Polskiego w odzyskaniu przez	• ocenia znaczenie Aktu 5 listopada dla odzyskania przez Polskę niepodległości; • charakteryzuje politykę państw centralnych na okupowanych terenach Królestwa Polskiego; • wyjaśnia, co wpływało na stosunek państw walczących do kwestii odzyskania przez Polskę niepodległości;	• przedstawia udział Polek w walkach o odzyskanie niepodległości w czasie I wojny światowej

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
22. Koniec Wielkiej Wojny. Odzyskanie niepodległości przez Polskę	Polskich • wymienia postanowienia pokoju brzeskiego; • przedstawia proces kształtowania się władz centralnych odrodzonej Polski	• wyjaśnia, dlaczego udział Stanów Zjednoczonych w wojnie był ważny dla państw ententy; • przedstawia konsekwencje trudnej sytuacji gospodarczej i politycznej Niemiec oraz Austro-Węgier jesienią 1918 r.	Polskę nieodległości; • przedstawia szlak bojowy Legionów Polskich • wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone przystąpiły do wojny po stronie państw ententy; • wyjaśnia, dlaczego Rosja bolszewicka zdecydowała się na podpisanie pokoju brzeskiego; • charakteryzuje trudności gospodarcze Niemiec i Austro-Węgier jesienią 1918 r.	• przedstawia udział Polaków w wojnie u boku Rosji • charakteryzuje trudności polityczne Niemiec i Austro-Węgier jesienią 1918 r.; • wymienia lokalne ośrodki władzy na ziemiach polskich istniejące jesienią 1918 r. i działaczy stojących na ich czele; • wyjaśnia, w jaki sposób zapobieżono istnieniu dwóch organów władzy reprezentujących Polaków wobec państw ententy	• wyjaśnia, dlaczego konflikt zbrojny z lat 1914–1918 był na początku określany jako Wielka Wojna, a potem jako I wojna światowa
V. EUROPA I ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM					
23. Ukształtowanie się systemu wersalskiego	• wymienia najważniejsze postanowienia traktatu wersalskiego; • wymienia cele i przykłady działalności Ligi Narodów; • pokazuje na mapie państwa, które powstały po I wojnie światowej	• wyjaśnia znaczenie pojęć: ład wersalski, ład waszyngtoński; • wymienia przykładowe problemy związane utrzymaniem ładu wersalskiego; • wyjaśnia, co było największą słabością Ligi Narodów; • pokazuje na mapie straty terytorialne	• pokazuje na mapie obszary plebiscytowe po I wojnie światowej i zmiany, które zaszły w wyniku plebiscytów; • przedstawia stanowiska państw ententy wobec powojennych losów państw centralnych; • wymienia	• wyjaśnia, w jaki sposób postanowienia traktatu wersalskiego i pozostałych traktatów pokojowych były kompromisem różnych stanowisk państw zwycięskich; • ocenia szanse trwałości ładu wersalskiego i ładu waszyngtońskiego;	• interpretuje karykaturę ze strony 256 w podręczniku, z uwzględnieniem polityki Stanów Zjednoczonych po I wojnie światowej; • wymienia przykłady nieskutecznych działań Ligi Narodów w okresie

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
		Niemiec po I wojnie światowej	postanowienia traktatów pokojowych zawartych z pozostałymi państwami centralnymi; • przedstawia problemy mniejszości narodowych; • charakteryzuje mocne i słabe strony Ligi Narodów	• ocenia, czy Liga Narodów spełniła pokładane w niej nadzieje; • pokazuje na mapie straty terytorialne państw centralnych (poza Niemcami)	dwudziestolecia międzywojennego
24. Świat po Wielkiej Wojnie. Wielki kryzys gospodarczy	- wymienia przykładowe skutki społeczne i gospodarcze I wojny światowej; - przedstawia, jak zmieniła się pozycja kobiet w społeczeństwach europejskich po I wojnie światowej; - wymienia przykładowe sposoby przezwyciężania wielkiego kryzysu gospodarczego	- wyjaśnia, które państwa i dlaczego mogły najbardziej odczuć skutki I wojny światowej; - wyjaśnia, co wpłynęło na zmianę pozycji kobiet w społeczeństwach europejskich po I wojnie światowej; - wymienia przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego	- przedstawia polityczne skutki I wojny światowej dla krajów europejskich i ich kolonii; - wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy dotknął prawie cały świat	- przedstawia odbicie przeżyć związanych z doświadczeniami wielkiej wojny w dziełach kultury; - przedstawia bilans I wojny światowej; - ocenia, czy wprowadzenie prohibicji w Stanach Zjednoczonych spełniło pokładane w niej nadzieje	- wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy był w niewielkim stopniu odczuwany w ZSRS i Hiszpanii; - porównuje sposoby walki z epidemią grypy hiszpańskiej i jej konsekwencje po I wojnie światowej z sytuacją związaną z obecną epidemią COVID-19
25. Narodziny faszizmu we Włoszech	- wymienia założenia ideologii faszystowskiej; - przedstawia proces przejęcia władzy przez Mussoliniego; - pokazuje na mapie tereny ekspansji Włoch faszystowskich	- wymienia trudności gospodarcze i polityczne Włoch po I wojnie światowej; - wymienia organy władzy w faszystowskich Włoszech i ich kompetencje; - przedstawia politykę	- wyjaśnia, dlaczego Włosi byli niezadowoleni z postanowień traktatów pokojowych po I wojnie światowej; - charakteryzuje politykę gospodarczą Mussoliniego; - wyjaśnia pojęcia:	- wyjaśnia, dlaczego Mussolini zyskał poparcie Włochów; - charakteryzuje stosunki między państwem włoskim a Kościołem katolickim; - wyjaśnia znaczenie traktatów laterańskich; - uzasadnia, że państwo	wyjaśnia, w jaki sposób Benito Mussolini nawiązywał do tradycji imperium rzymskiego

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
26. System nazistowski w Niemczech	- wymienia założenia ideologii nazistowskiej; - przedstawia okoliczności objęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza; - przedstawia wydarzenia określone jako noc kryształowa	Benito Mussoliniego wobec opozycji - wymienia postanowienia układu w Locarno; - wymienia cechy państwa totalitarnego na przykładzie III Rzeszy; - wyjaśnia, cel uchwalenia ustaw norymberskich	etatyzm, korporacjonizm - przedstawia sytuację w Niemczech po I wojnie światowej; - przedstawia walkę o władzę w łonie NSDAP; - przedstawia politykę NSDAP wobec przeciwników politycznych; - charakteryzuje politykę władz III Rzeszy wobec Żydów	włoskie za rządów Mussoliniego było państwem totalitarnym - wyjaśnia, jakie konsekwencje dla sytuacji międzynarodowej miało podpisanie układu w Locarno; - wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja w Niemczech po I wojnie światowej ułatwiła dojście do władzy Adolfowi Hitlerowi; - charakteryzuje politykę gospodarczą III Rzeszy; - wskazuje związki między ideologią nazistowską a polityką wobec Żydów	wyjaśnia, w jaki sposób ideologia nazistowska znajdowała odzwierciedlenie w sztuce III Rzeszy
27. Państwo sowieckie	- wymienia organy władzy w Związku Sowieckim; - charakteryzuje represje wobec ludności stosowane przez władze w okresie rządów Stalina; - przedstawia przykłady działań propagandowych w ZSRS	- wymienia założenia Nowej Ekonomicznej Polityki i gospodarki centralnie planowanej; - wyjaśnia przyczyny represji różnych grup ludności w państwie sowieckim; - wymienia cechy socrealizmu	- wyjaśnia, dlaczego w Związku Sowieckim wprowadzono zmiany w polityce gospodarczej państwa; - wymienia postanowienia układu w Rapallo; - przedstawia rolę propagandy w ZSRS i środki przez nią stosowane	- przedstawia konsekwencje układu w Rapallo; - wyjaśnia rolę propagandy i sztuki w kształtowaniu wizerunku przywódcy i państwa sowieckiego; - uzasadnia, że Związek Sowiecki był państwem totalitarnym; - wyjaśnia rolę Kominternu w polityce zagranicznej	ocenia, czy założenia gospodarki komunistycznej (kolektywizacja, gospodarka nakazowo-rozdzielcza itp.) faktycznie doprowadziły do rozwoju gospodarczego Związku Sowieckiego

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
28. Świat na drodze ku wojnie	• pokazuje na mapie rozrost terytorialny III Rzeszy; • wymienia dokumenty, które doprowadziły do ukształtowania się osi Rzym–Berlin–Tokio; • wymienia postanowienia paktu Ribbentrop-Mołotow	• wymienia działania III Rzeszy mające na celu militaryzację państwa; • przedstawia politykę państw zachodnich wobec III Rzeszy; • wymienia postanowienia dokumentów, które ukształtowały oś Rzym–Berlin–Tokio	• przedstawia działania III Rzeszy, które łamały postanowienia traktatu wersalskiego; • wyjaśnia znaczenie paktu antykominternowskiego i paktu stalowego dla powstania osi Rzym–Berlin–Tokio; • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny domowej w Hiszpanii; • wyjaśnia znaczenie paktu Ribbentrop-Mołotow	ZSRS • przedstawia ekspansję Japonii na Dalekim Wschodzie; • przedstawia współpracę państw faszystowskich w trakcie wojny domowej w Hiszpanii; • ocenia, czy polityka państw zachodnich wobec III Rzeszy przyniosła oczekiwane efekty	• przedstawia udział Polaków w wojnie domowej w Hiszpanii; • przedstawia odbicie konfliktów z lat 30. XX w. (do wybuchu II wojny światowej) w literaturze i sztuce
29. Nauka i kultura w okresie międzywojennym	• przedstawia rozwój kinematografii w dwudziestoleciu międzywojennym; • wymienia przykładowych artystów tworzących w dwudziestoleciu międzywojennym; • przedstawia tematykę dwudziestolecia międzywojennego i wymienia przykładowych pisarzy tego okresu	• przedstawia wpływ postępu technicznego na życie codzienne ludzi i rozwój kultury; • przypisuje przykładowych artystów tworzących w dwudziestoleciu międzywojennym do odpowiednich nurtów w sztuce	• wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju kultury masowej w dwudziestoleciu międzywojennym; • wymienia przykładowe dzieła sztuki i architektury dwudziestolecia międzywojennego oraz ich twórców; • wymienia przykładowych naukowców dwudziestolecia międzywojennego i dziedziny nauki,	• wymienia cechy nowych nurtów w sztuce i architekturze w dwudziestoleciu międzywojennym; • wyjaśnia, jaką rolę odgrywały literatura i film w propagandzie; • charakteryzuje twórczość kompozytorską w dwudziestoleciu międzywojennym	• ocenia, czy artyści sceny i filmu stawali się idolami dla publiczności

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
którymi się zajmowali					
VI. POLSKA W DWUDZIESTOLECIU MIĘDZYWOJENNYM					
30. Walka o granice odrodzonej Polski	- wymienia postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące ziem polskich; - wyjaśnia termin: orlęta lwowskie; - przedstawia znaczenie Bitwy Warszawskiej; - pokazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej	- wymienia wydarzenia, które wpłynęły na kształt polskiej granicy z Niemcami po I wojnie światowej; - wymienia postanowienia pokoju ryskiego; - wymienia najważniejsze problemy państwa polskiego związane z kształtem granic po I wojnie światowej	- przedstawia koncepcje dotyczące kształtu polskiej granicy wschodniej; - przedstawia przyczyny i przebieg wojny polskobolszewickiej; - wymienia przyczyny konfliktu polskoukraińskiego w Galicji Wschodniej; - wyjaśnia podłoże problemów II Rzeczypospolitej związanych z przebiegiem granicy z Niemcami	- wyjaśnia, co wpłynęło na wynik plebiscytów na Warmii i Mazurach oraz na Górnym Śląsku; - charakteryzuje problemy związane z kształtowaniem się granicy na Śląsku Cieszyńskim i Wileńszczyźnie; - wyjaśnia podłoże problemów II Rzeczypospolitej związanych z przebiegiem granic odrodzonego państwa i działaniami, które je ukształtowały	- wyjaśnia genezę i znaczenie terminów, którymi określa się Bitwę Warszawską; - charakteryzuje przedstawianie walk o granice odrodzonego państwa w sztuce
31. II Rzeczpospolita w okresie rządów parlamentarnych (1918–1926)	- charakteryzuje prawo wyborcze do Sejmu Ustawodawczego; - wymienia uprawnienia sejmu i prezydenta na mocy konstytucji marcowej; - wymienia pierwszych Prezydentów II Rzeczypospolitej	- wymienia postanowienia małej konstytucji; - przestawia okoliczności wyboru Gabriela Narutowicza na Prezydenta II Rzeczypospolitej	- porównuje pozycję władzy ustawodawczej i wykonawczej na mocy konstytucji marcowej; - wymienia zasady ustrojowe państwa i prawa obywateli zawarte w konstytucji marcowej; - wyjaśnia, jakie były trudności przy formowaniu rządu w okresie Sejmu I kadencji i jakie były tego	- wyjaśnia problemy związane z przeprowadzeniem wyborów do Sejmu Ustawodawczego; - porównuje pozycję Józefa Piłsudskiego jako Tymczasowego Naczelnika Państwa i Naczelnika Państwa; - charakteryzuje życie polityczne II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.	podaje przykład gabinetu pozaparlamentarnego, który powstał w latach 20. XX w., i wyjaśnia okoliczności jego powołania

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
32. Rządy sanacji w Polsce (1926–1939)	- wymienia przykładowe przyczyny zamachu majowego; - wymienia uprawnienia prezydenta, które wzmocniły jego władzę na mocy konstytucji kwietniowej; - wyjaśnia, jaką rolę odgrywał Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem	- wymienia przykładowe skutki zamachu majowego; - przedstawia zmiany w pozycji ustrojowej sejmu i prezydenta wprowadzone na mocy konstytucji kwietniowej; - wyjaśnia, co to był Centrolew; - charakteryzuje politykę obozu sanacji wobec przeciwników politycznych	skutki - przedstawia stosunek różnych grup społecznych do działań Józefa Piłsudskiego w 1926 r.; - przedstawia zmiany ustrojowe wprowadzone przez nowelę sierpniową i konstytucję kwietniową; - charakteryzuje politykę wewnętrzną obozu sanacji; - przedstawia pozycję Prezydenta Ignacego Mościckiego po śmierci Józefa Piłsudskiego	- uzasadnia, że w Polsce po przewrocie majowym możemy mówić o reżimie autorytarnym; - przedstawia działania obozu prawicowego w okresie rządów sanacji; - ocenia pozycję Józefa Piłsudskiego w obozie sanacyjnym; - charakteryzuje obóz sanacji po śmierci Józefa Piłsudskiego	- wymienia mocne i słabe strony II rządu ChjenoPiasta; - wyjaśnia, w jaki sposób powołanie rządu ChjenoPiasta wpłynęło na wybuch przewrotu majowego
33. Społeczeństwo II Rzeczypospolitej	- wymienia mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczypospolitą; - charakteryzuje sytuację mniejszości żydowskiej w II Rzeczypospolitej; - wymienia prawa mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej	- przedstawia strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej (etniczną, religijną, zawodową); - charakteryzuje sytuację mniejszości ukraińskiej w II Rzeczypospolitej; - przedstawia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych	- wyjaśnia, co wpływało na różnice między strukturą etniczną i religijną społeczeństwa II Rzeczypospolitej; - wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze zawodowej społeczeństwa II Rzeczypospolitej; - charakteryzuje sytuację mniejszości niemieckiej w II Rzeczypospolitej; - przedstawia stosunek społeczeństwa polskiego	- wyjaśnia przyczyny stosunku poszczególnych mniejszości narodowych do państwa polskiego; - charakteryzuje sytuację mniejszości białoruskiej w II Rzeczypospolitej; - ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych; - przedstawia stosunek społeczeństwa polskiego do mniejszości	- przedstawia przykłady wyboru różnych tożsamości narodowych wśród członków jednej rodziny; - wyjaśnia, jakie mogły być przyczyny i konsekwencje takiego zjawiska

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
34. Przemiany gospodarcze w Polsce w okresie międzywojennym	- wymienia przykładowe problemy gospodarcze II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.; - wyjaśnia pojęcia: Polska A i Polska B; - pokazuje na mapie najważniejsze ośrodki gospodarcze II Rzeczypospolitej	- dzieli problemy gospodarcze II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w. na te, które były konsekwencją zaborów, i na te, które wynikały z działań w czasie I wojny światowej; - wymienia reformy rządu Władysława Grabskiego; - przedstawia rolę Gdyni i Centralnego Okręgu Przemysłowego	do mniejszości żydowskiej - wyjaśnia podłoże problemów gospodarczych II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.; - charakteryzuje przebieg wielkiego kryzysu gospodarczego w Polsce; - charakteryzuje rozwój przemysłu w II Rzeczypospolitej	narodowych (poza mniejszością żydowską) - ocenia skuteczność reform rządu Władysława Grabskiego; - przedstawia przyczyny i realizację przeprowadzenia reformy rolnej w II Rzeczypospolitej; - ocenia, czy władzom II Rzeczypospolitej udało się zniwelować różnice między Polską A a Polską B	przedstawia wpływ Prezydenta Ignacego Mościckiego na rozwój przemysłu
35. Kultura i nauka w międzywojennej Polsce	- wymienia przykładowych twórców i ich dzieła; - wymienia osiągnięcia Polaków (obywateli II RP) w dziedzinie kultury i nauki; - wymienia największe osiągnięcia sportowe Polaków w dwudziestoleciu międzywojennym	- przedstawia rozwój kultury masowej w II Rzeczypospolitej; - wymienia przykładowe zabytki architektury modernistycznej w Polsce	- wymienia pisarzy i malarzy dwudziestolecia między- wojennego i przypisuje ich do odpowiedniej grupy literackiej lub nurtu w malarstwie; - charakteryzuje architekturę dwudziestolecia międzywojennego; - przedstawia rozwój sportu w II Rzeczypospolitej	- przedstawia rozwój i zmiany w szkolnictwie w II Rzeczypospolitej; - wyjaśnia, co wpływało na rozwój kultury w Polsce w okresie dwudziestolecia międzywojennego; - wyjaśnia, co wpływało na wybór tematyki dzieł kultury; - przedstawia twórczość kompozytorską w II Rzeczypospolitej	wyjaśnia, za co Kazimierz Wierzyński otrzymał medal olimpijski
36. Polska polityka zagraniczna w latach 1918–1939	wymienia przyczyny konfliktów II Rzeczypospolitej z sąsiadami;	przedstawia wydarzenia, które kształtowały stosunki Polski z	wyjaśnia, co wpływało na kształt stosunków polsko-niemieckich i polsko-sowieckich w	charakteryzuje politykę zagraniczną II Rzeczypospolitej w okresie sanacji;	wyjaśnia, dlaczego w prasie międzynarodowej porównywano działania

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
	wymienia sojuszników Polski w dwudziestoleciu międzywojennym	Niemcami i Związkiem Sowieckim w dwudziestoleciu międzywojennym; przedstawia pozycję geopolityczną Polski przed wybuchem II wojny światowej	dwudziestoleciu międzywojennym; wyjaśnia, dlaczego Francja była sojusznikiem II Rzeczypospolitej	ocenia skuteczność polskiej polityki zagranicznej w dwudziestoleciu międzywojennym	władz polskich w polityce zagranicznej z działaniami III Rzeszy
VII. II WOJNA ŚWIATOWA					
37. Wojna obronna Polski w 1939 r.	- wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy wojny obronnej 1939 r.; - wyjaśnia pojęcia: blitzkrieg i wojna totalna; - wymienia przykładowe skutki walk z września i początków października 1939 r.	- wymienia cele ataku Niemiec i ZSRS na Polskę; - przedstawia bilans walk z września i początków października 1939 r.; - przedstawia udział ludności cywilnej w obronie kraju we wrześniu 1939 r.	- przedstawia i ocenia rolę Stefana Starzyńskiego w obronie Warszawy oraz znaczenie obrony Westerplatte; - przedstawia działania Anglii i Francji w pierwszych tygodniach II wojny światowej; - przedstawia okoliczności ataku ZSRS na Polskę	- charakteryzuje pozycję międzynarodową Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej; - wyjaśnia, dlaczego wojnę obronną Polski można określić jako wojnę totalną; - ocenia szanse Polaków w wojnie obronnej 1939 r.	- przedstawia wydarzenia, które miały miejsce w okolicach jego miejscowości we wrześniu i początkach października 1939 r.; - wyjaśnia, dlaczego obrona bunkrów pod Wizną jest określana jako polskie Termopile
38. Działania wojenne w latach 1939–1941	- pokazuje na mapie tereny opanowane przez III Rzeszę i ZSRS w latach 1939–1940; - wyjaśnia pojęcie „dziwna wojna”; - wymienia przyczyny ataku III Rzeszy na ZSRS	- pokazuje na mapie tereny zaatakowane przez Włochy w latach 1940–1941; - charakteryzuje etapy bitwy o Anglię; - wyjaśnia znaczenie walk na Atlantyku dla przebiegu II wojny światowej	- przedstawia reakcję władz Norwegii, Danii i Francji na atak wojsk niemieckich; - wyjaśnia, dlaczego Hitler zaatakował Wielką Brytanię; - wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja militarna Włochów wpłynęła na niemieckie plany wojenne	- przedstawia reakcję ludności Norwegii, Danii i Francji na atak wojsk niemieckich; - porównuje metody stosowane w czasie zajmowania terenów przez ZSRS wobec Finlandii oraz republik bałtyckich; - wyjaśnia, co ułatwiało Hitlerowi zajmowanie terenów ZSRS, i co	przedstawia postaci i wydarzenia, do jakich odwoływały się państwa, prowadząc kampanię propagandową w czasie pierwszych lat II wojny światowej

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
39. Polityka Niemiec w okupowanej Europie	- wymienia elementy polityki III Rzeszy wobec państw okupowanych; - charakteryzuje politykę III Rzeszy wobec ludności żydowskiej; - przedstawia znaczenie konferencji w Wannsee	- przedstawia różnice w polityce niemieckiej wobec krajów okupowanych w Europie Zachodniej i ŚrodkowoWschodniej; - wymienia przykłady działań ruchu oporu w Europie; - wyjaśnia, w jaki sposób władze III Rzeszy starały się włączyć władze i ludność terenów okupowanych w swoją politykę wobec ludności żydowskiej	- wyjaśnia, na czym polegał Generalny Plan Wschodni; - charakteryzuje działalność ruchu oporu w krajach europejskich; - wymienia przykłady kolaboracji z władzami niemieckimi w krajach okupowanych	spowodowało jego ostateczną porażkę - wyjaśnia, co wpływało na różną politykę Niemców wobec krajów okupowanych; - wyjaśnia, dlaczego nazwisko Vidkuna Quislinga stało się synonimem kolaboracji; - wymienia inne grupy ludności, które poddano eksterminacji i wyjaśnia, dlaczego	- charakteryzuje trzy grupy partyzanckie działające na terenie Jugosławii: czetnicy, ustasze i komuniści; - wyjaśnia przyczyny różnic między nimi
40. Wielka koalicja i przełom na frontach	- wymienia dokumenty, które były podstawą powstania wielkiej koalicji; - wymienia przykładowe postanowienia Karty atlantyckiej; - wymienia i pokazuje na mapie miejsca bitew, które zmieniły sytuację na frontach II wojny światowej; - wymienia przykładowe postanowienia konferencji w Teheranie	- wymienia przykładowe postanowienia Deklaracji Narodów Zjednoczonych; - przedstawia znaczenie konferencji w Teheranie; - wyjaśnia, które bitwy i dlaczego miały przełomowe znaczenie dla sytuacji na frontach II wojny światowej	- przedstawia proces kształtowania się wielkiej koalicji; - przedstawia stosunek Stanów Zjednoczonych do wojny przed ich formalnym przystąpieniem do koalicji antyhitlerowskiej; - wymienia cele ekspansji japońskiej na Dalekim Wschodzie	- wyjaśnia, które państwa i dlaczego odgrywały największą rolę w koalicji antyhitlerowskiej; - wyjaśnia znaczenie Lend-Lease Act dla sytuacji wojennej w Europie; - charakteryzuje sytuację we Włoszech po obaleniu Benito Mussoliniego	wyjaśnia, dlaczego Francja nie była sygnatariuszem Deklaracji Narodów Zjednoczonych z 1942 r.
41. Zakończenie II	wymienia i pokazuje	wymienia	wyjaśnia, co	wymienia	porównuje sposób

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
wojny światowej	na mapie miejsca ostatnich bitew II wojny światowej; • wymienia postanowienia konferencji w Jałcie dotyczące Niemiec	postanowienia konferencji w Poczdamie dotyczące Niemiec; • wymienia skutki II wojny światowej	przesądziło o zwycięstwie aliantów na Dalekim Wschodzie; • wymienia postanowienia konferencji w Jałcie; • przedstawia bilans II wojny światowej	postanowienia konferencji w Poczdamie; • wyjaśnia, w jaki sposób pozycja poszczególnych państw w koalicji antyhitlerowskiej wpływała na decyzje i działania podejmowane przez koalicję	prowadzenia działań wojennych i postęp techniczny w czasie I i II wojny światowej

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – Historia, klasa 4

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
I. Polska w latach II wojny światowej					
1. Polacy pod niemiecką i sowiecką okupacją	• pokazuje na mapie linię podziału państwa polskiego między okupantów oraz podziały ziem okupowanych przez III Rzeszę i ZSRS • wymienia przykłady polityki władz niemieckich wobec ludności polskiej na ziemiach okupowanych • przedstawia przeprowadzone na ziemiach okupowanych przez ZSRS zmiany	• podaje przykłady eksterminacji elit polskich na ziemiach okupowanych przez Niemców • charakteryzuje postawy Polaków wobec ludności żydowskiej w czasie II wojny światowej • przedstawia sposób, w jaki doszło do włączenia Kresów Wschodnich do republik sowieckich • przedstawia losy polskich oficerów	• przedstawia cele polityki władz niemieckich wobec Polaków w Generalnym Gubernatorstwie • wyjaśnia, co wpływało na postawy Polaków wobec Żydów w czasie II wojny światowej • wyjaśnia, co to była granatowa policja • przedstawia konsekwencje zmian administracyjnych przeprowadzonych na ziemiach polskich pod	• przedstawia cele polityki władz niemieckich wobec Polaków na ziemiach wcielonych do III Rzeszy • wyjaśnia przyczyny różnic w polityce Niemiec wobec obywateli polskich na ziemiach okupowanych • wyjaśnia, co oznaczało przyjęcie volkslisty i jak traktowano Polaków, którzy się na niej znaleźli na ziemiach wcielonych do III Rzeszy	• na wybranym przykładzie przedstawia losy powstańców śląskich i ich rodzin w czasie II wojny światowej, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych • przedstawia losy przykładowych komunistów polskich lub Polaków sympatyzujących z komunizmem, którzy na początku wojny znaleźli się na terenach okupowanych przez ZSRS

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
	administracyjne - wymienia przykładowe represje wobec Polaków pod okupacją sowiecką - wyjaśnia, co to była zbrodnia katyńska	wziętych do niewoli sowieckiej przedstawia schemat deportacji Polaków z Kresów Wschodnich	okupacją sowiecką charakteryzuje politykę władz sowieckich wobec obywateli polskich na ziemiach okupowanych	i w Generalnym Gubernatorstwie - wyjaśnia, dlaczego władze sowieckie inaczej traktowały ludność białoruską i ukraińską niż polską i na czym to polegało - przedstawia sytuację Polaków na Wileńszczyźnie	
2. Władze polskie na uchodźstwie	- wymienia osoby pełniące funkcje państwowe na uchodźstwie - wymienia postanowienia układu Sikorski–Majski - wyjaśnia, co spowodowało zerwanie stosunków z ZSRS - wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy z udziałem polskich oddziałów - przedstawia rolę polskich lotników w bitwie o Anglię - wymienia armię polską, która powstała w Związku Sowieckim (armia Andersa)	- wyjaśnia, co to była Rada Narodowa - wymienia cele rządu polskiego na uchodźstwie - przedstawia przykładowe wydarzenia, które wpłynęły na relacje polsko-sowieckie w czasie II wojny światowej - przedstawia działalność Jana Karskiego - przedstawia proces kształtowania się Polskich Sił Zbrojnych - przedstawia okoliczności tworzenia Armii Andersa w ZSRS - przedstawia znaczenie wybranych bitew, w których brały udział	- przedstawia okoliczności powstania władz RP na uchodźstwie - charakteryzuje relacje władz londyńskich z ZSRS - przedstawia działania władz polskich na uchodźstwie w obronie ludności żydowskiej - wymienia przykładowe miejsca tworzenia polskich oddziałów i wyjaśnia, dlaczego właśnie tam one powstawały - przedstawia rolę polskich okrętów w czasie II wojny światowej - przedstawia znaczenie bitew i rolę, jaką odegrały w nich	- wyjaśnia, co wpływało na relacje polsko-radzieckie w czasie II wojny światowej - wyjaśnia, co wpływało na pozycję międzynarodową władz polskich na uchodźstwie - ocenia, które cele udało się zrealizować władzom polskim na uchodźstwie - porównuje okoliczności tworzenia polskich oddziałów w ZSRS - przedstawia szlak bojowy wybranych oddziałów polskich - ocenia wkład polskich oddziałów w działania wojenne II wojny światowej	- przedstawia losy Prezydenta Ignacego Mościckiego, ministra spraw zagranicznych Józefa Becka i marszałka Edwarda Rydza-Śmigłego po internowaniu w Rumunii, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych - na podstawie informacji z podręcznika i innych źródeł przedstawia stosunek europejskich do oddziałów PSZ

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
3. Polskie Państwo Podziemne	- wymienia organy wojskowe i cywilne Polskiego Państwa Podziemnego - wymienia Komendantów Głównych AK - wymienia przykładowe działania pionu wojskowego Polskiego Państwa Podziemnego - wymienia przykładowe działania pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego	oddziały polskie - przedstawia proces formowania się struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego - przedstawia działalność małego sabotażu - wymienia Delegatów Rządu na Kraj - wymienia przykładowe oddziały zbrojne tworzone przez partie polityczne	oddziały polskie - przedstawia działalność pionu wojskowego Polskiego Państwa Podziemnego - przedstawia działalność pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego - charakteryzuje powstanie w getcie warszawskim	- wyjaśnia, dlaczego dochodziło do zmian w strukturach wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego - ocenia, jakie znaczenie miała działalność Polskiego Państwa Podziemnego dla Polaków pod okupacją - wyjaśnia okoliczności tworzenia Armii Berlinga w ZSRS i przedstawia jej szlak bojowy - ocenia wkład polskich oddziałów w działania wojenne II wojny światowej	- przedstawia, jak wyglądała współpraca między organizacjami żydowskimi a Polskim Państwem Podziemnym - wskazuje, kiedy w przeszłości Polacy stworzyli podobne struktury organizacyjne
4. Sytuacja Polski i Polaków w przełomowym okresie wojny	- wymienia polskie organizacje komunistyczne powstałe na ziemiach polskich i w ZSRS - przedstawia program polskich komunistów - wyjaśnia, co to była zbrodnia wołyńska - wymienia armię polską, która powstała w Związku Sowieckim (armia Berlinga)	- przedstawia relacje polsko-ukraińskie przed i w czasie II wojny światowej - wyjaśnia podłoże zbrodni wołyńskiej - wymienia postanowienia Manifestu PKWN - przedstawia okoliczności tworzenia Armii Berlinga w ZSRS - przedstawia znaczenie wybranych bitew, w	- przedstawia cele powstania polskich organizacji komunistycznych na ziemiach polskich i w ZSRS - przedstawia proces kształtowania się władz komunistycznych na ziemiach polskich - charakteryzuje działalność polskich komunistów - przedstawia znaczenie	- przedstawia okoliczności powstania polskich organizacji komunistycznych na ziemiach polskich i w ZSRS - przedstawia sytuację Polaków na Kresach po 1941 r. - wyjaśnia różnice między programami polskich komunistów i Rady Jedności Narodowej	ocenia, jak decyzje podejmowane na konferencjach w Teheranie i Jaltie wpływały na pozycję władz londyńskich i komunistycznych ośrodków władzy na ziemiach polskich

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
5. Akcja „Burza”. Powstanie warszawskie	- wymienia założenia akcji „Burza” - wymienia przykładowe przyczyny wybuchu powstania warszawskiego - wymienia przykładowe wydarzenia z powstania warszawskiego - wymienia przykładowe skutki powstania warszawskiego	których brały udział oddziały polskie - wymienia przykładowe działania podjęte w ramach akcji „Burza” - przedstawia przebieg powstania warszawskiego - przedstawia stosunek wojsk niemieckich i wspierających je jednostek do powstańców i ludności cywilnej Warszawy - wymienia dowódcę powstania warszawskiego	bitew i rolę, jaką odegrały w nich oddziały polskie - przedstawia okoliczności wybuchu powstania warszawskiego - charakteryzuje stosunek ludności cywilnej do walk powstańczych w Warszawie - przedstawia stosunek aliantów do powstania warszawskiego	- ocenia szanse realizacji założeń akcji „Burza” - wyjaśnia, co wpływało na stosunek ludności cywilnej do powstania warszawskiego - wyjaśnia, co wpływało na stosunek aliantów do powstania warszawskiego - przedstawia bilans powstania warszawskiego	ocenia zasadność wybuchu powstania warszawskiego, przedstawiając argumenty zwolenników i przeciwników jego wybuchu
II. Zimna wojna. Świat w latach 1945–1989					
6. Skutki II wojny światowej. Początki zimnej wojny	- pokazuje na mapie zmiany polityczne, które nastąpiły w wyniku II wojny światowej - wymienia cele działalności Organizacji Narodów Zjednoczonych - wymienia organy ONZ - wyjaśnia, jakie treści zawiera Powszechna Deklaracja Praw Człowieka - wyjaśnia pojęcia: zimna wojna, żelazna	- wymienia przykładowe skutki II wojny światowej w różnych dziedzinach życia - wyjaśnia, jakie treści zawiera Karta Narodów Zjednoczonych - wymienia przykładowe uprawnienia organów ONZ - wymienia przykładowe organizacje afiliowane i	- przedstawia straty gospodarczo-społeczne spowodowane II wojną światową - wymienia przyczyny i wskazuje kierunki migracji ludności po II wojnie światowej - wyjaśnia częściowo, co wpłynęło na polityczny układ sił na mapie Europy po II wojnie światowej - wyjaśnia pojęcia: doktryna Trumana i plan	- wyjaśnia, jak doszło do powstania dwóch państw chińskich - przedstawia wpływ II wojny światowej na sztukę - wyjaśnia w pełni, co wpłynęło na polityczny układ sił na mapie Europy po II wojnie światowej - wyjaśnia specyficzną sytuację Jugosławii wśród państw komunistycznych	- przedstawia różne reakcje artystów, inne niż w podręczniku, na doświadczenia II wojny światowej - wymienia przykładowe misje pokojowe ONZ, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych - wyjaśnia, na czym polegała taktyka salami, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
	kurtyna, NATO, Układ Warszawski • przedstawia proces powstania dwóch państw niemieckich po II wojnie światowej	współpracujące z ONZ • przedstawia proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej na wybranych przykładach • wyjaśnia, jaką rolę miały odgrywać NATO i Układ Warszawski	Marshalla • przedstawia okoliczności powstania Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO) i Układu Warszawskiego • porównuje proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej na wybranych przykładach • wymienia przyczyny i skutki wojny koreańskiej	• porównuje proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej • wyjaśnia, w jaki sposób starano się ograniczyć wpływy komunistyczne w Europie Zachodniej i Południowej	
7. Europa Środkowa pod wpływem ZSRS	• wymienia przykładowe przyczyny i skutki wystąpień społecznych w krajach bloku wschodniego po śmierci Józefa Stalina (Węgry, Czechosłowacja) • przedstawia reakcję władz ZSRS na wystąpienia społeczeństw w Czechosłowacji i na Węgrzech	• charakteryzuje proces destalinizacji w ZSRS i krajach bloku wschodniego • wyjaśnia, na czym polegała doktryna Breżniewa • wymienia przykładowe przyczyny i skutki wystąpień społecznych w NRD oraz reakcję na nie władz ZSRS	• charakteryzuje wystąpienia społeczeństw w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina: wydarzenia w NRD, powstanie węgierskie i Praską Wiosnę • porównuje wystąpienia społeczeństw w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina • wskazuje różnice w reakcji państw i społeczeństw bloku wschodniego na wystąpienia w NRD, Czechosłowacji i na	• przedstawia politykę zagraniczną Nikity Chruszczowa • ocenia szanse przeprowadzenia liberalnych reform w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina	• przedstawia, w jaki sposób pamięć o wystąpieniach społecznych została uczczona w przestrzeni publicznej w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
8. Dekolonizacja w Azji i Afryce. Konflikty na Bliskim Wschodzie	• przedstawia zmiany na mapie świata powstałe w wyniku procesu dekolonizacji po II wojnie światowej • wymienia przykładowe skutki procesu dekolonizacji • przedstawia okoliczności powstania państwa Izrael w Palestynie • pokazuje na mapie tereny Izraela	• wyjaśnia wpływ II wojny światowej na proces dekolonizacji • przedstawia proces uzyskiwania niepodległości przez Indie • wyjaśnia pojęcia: apartheid i neokolonializm • pokazuje na mapie tereny sporne między Izraelem a państwami arabskimi • przedstawia cele i charakteryzuje działalność Organizacji Wyzwolenia Palestyny	Węgrzech • przedstawia i porównuje proces dekolonizacji przeprowadzany przez Wielką Brytanię i Francję • charakteryzuje przemiany w Republice Południowej Afryki • charakteryzuje stosunki Izraela z państwami arabskimi • wymienia przyczyny i skutki kolejnych wojen Izraela z państwami arabskimi	• przedstawia stosunek mocarstw i ONZ do procesu dekolonizacji • przedstawia bilans procesu dekolonizacji • przedstawia rolę islamu w życiu politycznym w państwach bliskowschodnich • wymienia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie	• przedstawia problemy związane z procesem dekolonizacji obecne w literaturze i filmie, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych • charakteryzuje współczesne relacje izraelsko-palestyńskie, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
9. Rywalizacja Stanów Zjednoczonych i ZSRS	• wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego • wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu berlińskiego • wymienia przykładowe postanowienia aktu końcowego KBWE	• wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojny w Wietnamie • przedstawia inne płaszczyzny, na których dochodziło do rywalizacji między Stanami Zjednoczonymi a ZSRS	• przedstawia sytuację na Kubie na przełomie lat 50. i 60. XX w. • przedstawia przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego • przedstawia przyczyny i skutki kryzysu berlińskiego	• przedstawia przyczyny i skutki wojny w Wietnamie • ocenia wpływ konfliktów międzynarodowych na pozycję Stanów Zjednoczonych i ZSRS	• przedstawia, w jaki sposób udział w wojnie w Wietnamie odcisnął się na społeczeństwie amerykańskim
10. Integracja europejska	• pokazuje na mapie proces rozszerzania się Wspólnot Europejskich, a potem Unii	• przedstawia etapy i obszary integracji europejskiej • wymienia organy Unii	• wymienia przyczyny współpracy i integracji pomiędzy państwami europejskimi	• ocenia korzyści, jakie wynikają z członkostwa w Unii Europejskiej • ocenia zagrożenia,	• wyjaśnia, czym się różnią i jakie mogą być konsekwencje różnych koncepcji jednoczenia

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
11. Przemiany społeczne i kulturowe w 2. połowie XX w.	Europejskiej - wymienia przykładowe przyczyny współpracy pomiędzy państwami europejskimi - wymienia ojców założycieli Unii Europejskiej - wymienia zmiany demograficzne i społeczne w 2. połowie XX w. - charakteryzuje kulturę masową 2. połowy XX w.	Europejskiej i ich przykładowe kompetencje - przedstawia nurty w muzyce, literaturze i filmie w 2. połowie XX w. - przedstawia zmiany w sztukach plastycznych w 2. połowie XX w.	- wyjaśnia, co wpłynęło na pojawienie się idei integracji europejskiej - przedstawia konsekwencje przemian demograficznych i społecznych w 2. połowie XX w. - przedstawia zmiany w pozycji kobiety w społeczeństwie w 2. połowie XX w.	jakie może nieść za sobą funkcjonowanie Unii Europejskiej - przedstawia nurty filozoficzne w 2. połowie XX w. - wyjaśnia wpływ soboru watykańskiego II i pontyfikatu Jana Pawła II na przemiany w Kościele katolickim	Europy wymienia przykładowe filmy i dzieła literackie, które, jego zdaniem, najlepiej przedstawiają zmiany zachodzące w społeczeństwie w XX w. i uzasadnia swój wybór
III. Polska pod władzą komunistów 1945–1989					
12. Powojenna Polska	- pokazuje na mapie zmiany w przebiegu granicy polskiej po II wojnie światowej - pokazuje na mapie kierunki migracji ludności na ziemiach polskich i do Polski	- przedstawia sytuację gospodarczą na ziemiach polskich po II wojnie światowej - wymienia ośrodki emigracji polskiej po II wojnie światowej	- wyjaśnia przyczyny zmian w przebiegu granicy polskiej po II wojnie światowej - wyjaśnia przyczyny migracji ludności na ziemiach polskich i do Polski	- przedstawia sytuację społeczną na ziemiach polskich po II wojnie światowej - przedstawia sytuację Polaków i władz polskich na emigracji i w ZSRS	przedstawia zmiany gospodarczo-społeczne, które zaszły po II wojnie światowej w jego regionie
13. Tworzenie podstaw władzy komunistycznej w Polsce	- przedstawia wyniki referendum z 1946 r. i wyborów do Sejmu Ustawodawczego z 1947 r. - wymienia założenia reformy rolnej z 1944 r. - wyjaśnia pojęcia:	- przedstawia okoliczności procesu szesnastu i powstania Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej - wyjaśnia, na czym polegała gospodarka centralnie planowana	- przedstawia represje stosowane wobec ludności polskiej przez bezpiekę - wyjaśnia, jakie były cele zmian gospodarczych wprowadzanych przez	- wyjaśnia, w jaki sposób komuniści umacniali swoją władzę w Polsce - ocenia skuteczność i efektywność polityki gospodarczej władz komunistycznych w	- wyjaśnia polityczne względy lokalizacji Nowej Huty pod Krakowem - wymienia inne przykłady inwestycji przemysłowych, które miały odegrać podobną rolę, korzystając ze źródeł

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
	proces szesnastu, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej - wymienia przykładowe organizacje polskiego podziemia niepodległościowego i ich dowódców - wymienia cele Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”	- przedstawia założenia planu trzyletniego - przedstawia metody walki komunistów z oddziałami podziemia niepodległościowego - wyjaśnia, z czym wiązały nadzieję na zmianę sytuacji w Polsce organizacje powstałe po rozwiązaniu Armii Krajowej	komunistów - przedstawia motywy, którymi kierowali się żołnierze kontynuujący walkę zbrojną po zakończeniu II wojny światowej - wymienia różne nurty ideowe wśród organizacji niepodległościowych	Polsce - przedstawia bilans działalności polskiego podziemia niepodległościowego - wyjaśnia genezę określenia żołnierze wyklęci / żołnierze niezłomni	pozapodręcznikowych przedstawia działalność oddziału poakowskiego dowodzonego przez Antoniego Hedę „Szarego” lub innego oddziału podziemia niepodległościowego nieopisanego w podręczniku
14. Stalinizm w Polsce	- przedstawia represje aparatu bezpieczeństwa wobec społeczeństwa polskiego w okresie stalinizmu - wymienia przykładowe środki propagandowe stosowane przez komunistów - wymienia przykładowe postanowienia konstytucji PRL	- wymienia najważniejsze postanowienia konstytucji PRL - charakteryzuje politykę gospodarczą komunistów w pierwszej połowie lat 50. XX w.	- charakteryzuje metody indoktrynacji i propagandy stosowane przez władze komunistyczne - charakteryzuje politykę władz komunistycznych wobec Kościoła katolickiego - przedstawia rolę aparatu partyjnego i aparatu bezpieczeństwa w umacnianiu władzy komunistycznej	- przedstawia rolę wojska w umacnianiu władzy komunistycznej - ocenia skutki polityki gospodarczej pierwszej połowy lat 50. XX w. - wyjaśnia, co wpływało na różny stosunek społeczeństwa polskiego do władz komunistycznych w Polsce	- wskazuje elementy polityki wewnętrznej komunistów polskich wzorowane na ZSRS - wskazuje różnice między sytuacją w Polsce a w krajach Bloku Wschodniego
15. Postalinowska odwilż	- wyjaśnia, kto to byli puławianie i natolińczycy - wymienia przykładowe przyczyny i skutki poznańskiego Czerwca	- wymienia zmiany w polityce władz komunistycznych po śmierci Józefa Stalina - przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Władysława Gomułkę	- wyjaśnia, na czym polegała walka o władzę w łonie PZPR po śmierci Bolesława Bieruta - przedstawia przyczyny, przebieg i skutki poznańskiego Czerwca	- ocenia, w której dziedzinie zmiany wprowadzane po śmierci Józefa Stalina były najbardziej widoczne - ocenia politykę Władysława Gomułki w	ocenia rolę wyborów do sejmu w 1957 r. w kontekście przemian politycznych w 2. połowie lat 50. XX w., korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
16. Polska w czasach Władysława Gomułki	• przedstawia obchody Milenium Chrztu Polski i Tysiąclecia Państwa Polskiego • wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Marca 1968 r.	• charakteryzuje sytuację gospodarczą w okresie rządów Władysława Gomułki • charakteryzuje stosunek władz komunistycznych do Kościoła katolickiego na przełomie lat 50. i 60. XX w.	• wyjaśnia, dlaczego zorganizowano dwa odrębne obchody rocznicy wydarzenia związanego z początkiem Polski • przedstawia rywalizację wewnątrz PZPR w latach 60. XX w. • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń Marca 1968 r.	kontekście przemian w Polsce po śmierci Józefa Stalina • przedstawia wpływ rywalizacji wewnątrz PZPR w latach 60. XX w. na wydarzenia Marca 1968 r. • ocenia znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich z 1965 r. • ocenia, w jakim stopniu Władysław Gomułka spełnił nadzieje Polaków związane z objęciem przez niego władzy • ocenia politykę gospodarczą ekipy Gierka • charakteryzuje przemiany administracyjne z okresu rządów Edwarda Gierka • wyjaśnia, jakie sukcesy ekipy Gierka i dlaczego wykorzystywała propaganda • wyjaśnia, który nurt działalności opozycyjnej władze PRL zwalczały najbardziej i dlaczego	• wyjaśnia, co to było poselskie koło „Znak”, i przedstawia jego działalność, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
17. PRL w okresie rządów Edwarda Gierka	• wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Grudnia 1970 r. • wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Czerwca 1976 r. • wymienia przykładowe organizacje opozycyjne działające w Polsce w 2. połowie lat 70. (KOR, ROPCiO, WZZ) • wymienia przykłady działań środowisk opozycyjnych w Polsce	• wymienia cele polityki gospodarczej ekipy Edwarda Gierka i podaje przykłady jej realizacji • wymienia zmiany wprowadzone do konstytucji w 1976 r. • przedstawia cele działań organizacji opozycyjnych w Polsce w latach 70. XX w. • wyjaśnia, jakie znaczenie miał wybór kardynała Karola Wojtyły na papieża	• przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń Grudnia 1970 r. • przedstawia przyczyny i skutki Czerwca 1976 r. • charakteryzuje politykę gospodarczą Edwarda Gierka • wymienia organizacje opozycyjne działające w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w. • przedstawia cele tych organizacji • charakteryzuje działalność środowisk	• ocenia politykę gospodarczą ekipy Gierka • charakteryzuje przemiany administracyjne z okresu rządów Edwarda Gierka • wyjaśnia, jakie sukcesy ekipy Gierka i dlaczego wykorzystywała propaganda • wyjaśnia, który nurt działalności opozycyjnej władze PRL zwalczały najbardziej i dlaczego	• wyjaśnia, dlaczego fiat 126p stał się symbolem epoki Edwarda Gierka • porównuje formułę wystąpień społecznych z lat 1970 i 1976 ze strajkami z 1980 r.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
18. Narodziny Solidarności i czas stanu wojennego	w 2. połowie lat 70. XX w.		opozycyjnych w 2. połowie lat 70. XX w.	• wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polaków miała pierwsza pielgrzymka papieża Jana Pawła II do Polski	
	• wymienia przykładowe przyczyny i skutki strajków z 1980 r. • wymienia przykładowe ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego • podaje przykłady represji wobec działaczy opozycji i osób wspierających ją w trakcie i po zakończeniu stanu wojennego	• przedstawia działalność NSZZ „Solidarność” • przedstawia relacje między władzami PRL a NSZZ „Solidarność” • przedstawia reakcję działaczy „Solidarności” na wprowadzenie stanu wojennego	• przedstawia przyczyny, przebieg i skutki strajków z 1980 r. • wymienia ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego • przedstawia reakcję państw zachodnich na wprowadzenie stanu wojennego • charakteryzuje rolę Kościoła w trakcie stanu wojennego	• przedstawia struktury NSZZ „Solidarność” • ocenia, jak ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa w trakcie stanu wojennego wpłynęły na życie codzienne obywateli • ocenia legalność i zasadność wprowadzenia stanu wojennego	• przedstawia ocenę stanu wojennego w literaturze polskiej i filmie polskim, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
IV. Polska i świat na przełomie XX i XXI w.					
19. Kryzys w ZSRS	• wymienia reformy przeprowadzone w ZSRS przez Michaiła Gorbaczowa • wyjaśnia terminy: pierestrojka i głośność	• wymienia trudności gospodarcze ZSRS na przełomie lat 70. i 80. XX w. • wymienia przyczyny kryzysu wewnętrznego w ZSRS • wymienia przyczyny i skutki interwencji radzieckiej w Afganistanie	• charakteryzuje gospodarkę ZSRS na przełomie lat 70. i 80. XX w. • charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Michaiła Gorbaczowa	• charakteryzuje konflikty narodowościowe w ZSRS • wyjaśnia przyczyny i ocenia skutki radzieckiej interwencji w Afganistanie	• przedstawia podłoże i konsekwencje konfliktów etnicznych w ZSRS w 2. połowie lat 80. i w latach 90. XX w.
20. Upadek PRL	• wymienia problemy gospodarcze Polski w	• przedstawia relacje między władzą a	• charakteryzuje sytuację gospodarczą w	• wyjaśnia, co wpływało na zmianę stosunku	• wyjaśnia genezę i znaczenie pojęć: wybory

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
	latach 80. XX w. • wymienia zmiany ustrojowe, do których doszło w Polsce w wyniku decyzji podjętych w trakcie obrad Okrągłego Stołu	opozycją po stanie wojennym • wymienia zmiany, do których doszło w wyniku decyzji podjętych w trakcie obrad Okrągłego Stołu • wymienia kolejne zmiany ustrojowe z lat 1989–1990	Polsce w latach 80. XX w. • charakteryzuje obrady Okrągłego Stołu	władzy do opozycji • ocenia realizację ustaleń Okrągłego Stołu	kontraktowe i sejm kontraktowy
21. Jesień Narodów i rozpad ZSRS	• pokazuje na mapie państwa, które powstały po 1989 r. • wymienia przyczyny i etapy rozpadu ZSRS • charakteryzuje przemiany z lat 1989–1990 w Czechosłowacji	• charakteryzuje przemiany z lat 1989–1990 w NRD i Rumunii • wymienia przyczyny i skutki wojen czecheńskich • wymienia przyczyny i etapy rozpadu Jugosławii	• charakteryzuje sytuację w krajach bloku wschodniego w latach 70. i 80. XX w. • porównuje przemiany z lat 1989–1990 w Czechosłowacji, NRD i Rumunii	• przedstawia proces rozpadu ZSRS • przedstawia proces rozpadu Jugosławii • wyjaśnia konsekwencje rozpadu ZSRS i Jugosławii	• przedstawia proces upadku komunizmu na Węgrzech lub w Bułgarii, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
22. III Rzeczpospolita. Polska w integrującym się świecie	• wymienia przykładowe partie polityczne powstałe w Polsce po 1989 r. • wymienia zasady konstytucji z 1997 r. • wymienia problemy III Rzeczypospolitej • pokazuje na mapie sąsiadów III RP w XXI w. • wymienia organizacje, których członkiem stała się Polska na przełomie XX i XXI w. • wymienia konsekwencje przemian	• charakteryzuje sytuację w Polsce na początku lat 90. XX w. • charakteryzuje przemiany składu polskiego sejmu na przełomie XX i XXI w. • wymienia problemy gospodarki polskiej w latach 90. XX w. • wymienia kierunki polskiej polityki zagranicznej na przełomie XX i XXI w. • wymienia porażki i sukcesy polskiej polityki	• charakteryzuje scenę polityczną w Polsce na początku lat 90. XX w. • wyjaśnia, co wpływało na skład polskiego sejmu na przełomie XX i XXI w. • przedstawia problemy III Rzeczypospolitej • charakteryzuje sytuację gospodarczą Polski w latach 90. XX w. • przedstawia proces wejścia Polski do NATO • przedstawia proces integracji Polski z Unią	• przedstawia bilans przemian w Polsce po 1989 r. • ocenia proces lustracji i dekomunizacji przeprowadzany w Polsce po 1989 r. • przedstawia bilans przemian gospodarczych w Polsce po 1989 r. • ocenia konsekwencje przemian gospodarczych w Polsce po 1989 r. • charakteryzuje polską	• przedstawia zmiany gospodarczo-społeczne, które zaszły po 1989 r. w jego regionie • wyjaśnia, dlaczego w 1990 r. doszło do podpisania układu granicznego z RFN, mimo że RFN uznała polską granicę zachodnią w 1970 r., korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca – Uczeń:	Ocena dostateczna – Uczeń:	Ocena dobra – Uczeń:	Ocena bardzo dobra – Uczeń:	Ocena celująca – Uczeń:
	gospodarczych przeprowadzonych w Polsce po 1989 r.	zagranicznej po 1989 r.	Europejską	politykę zagraniczną po 1989 r.	